

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om Försvarshögskolan och till vissa lagar med anknytning till den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att en ny lag om Försvarshögskolan ska stiftas. Försvarshögskolan är verksam inom försvarsministeriets förvaltningsområde. Propositionen anknyter till totalrevideringen av lagstiftningen om försvarsmakten. Lagen ska ersätta de bestämmelser om Försvarshögskolan som ingår i lagen om försvarsmakten.

Syftet med propositionen är att förnya de bestämmelser som gäller Försvarshögskolan så att författningsnivån till alla delar motsvarar de krav som ställs i grundlagen. Det föreslås också att de bestämmelser som gäller Försvarshögskolans ställning, förvaltning, undervisning och examina ska kompletteras och förnyas. För förbättrande av studerandenas rättsskydd föreslås det att om studerandenas rättigheter och skyldigheter ska föreskrivas mera täckande, exaktare och noggrannare än för närvarande i lag.

Lagen ger civila en möjlighet att söka in till militärvetenskapliga studier. Möjligheten att avlägga magisterexamen i militärvetenskaper och senare kandidatexamen i militärvetenskaper ska också öppnas för studerande utan

att avlagd examen leder till en tjänst inom försvarsmakten eller gränsbevakningsväsendet.

Dessutom föreslås det att lagen om studiestöd ska ändras så att också Försvarshögskolan ska definieras som en högskola vid sidan av universitet och yrkeshögskolor. För närvarande avses med högskola enligt lagen om studiestöd de universitet som avses i universitetslagen och de yrkeshögskolor som avses i yrkeshögskolelagen. Studiestöd ska kunna fås för avläggande av en annan examen vid Försvarshögskolan än den examen som krävs för officerstjänst. Det föreslås att lagen om den tjänstebehörighet som högskolestudier utomlands medför ska ändras så att den tillämpas också på försvarsförvaltningens militärtjänster.

Avsikten är att de föreslagna lagarna ska träda i kraft den 1 januari 2009. En studerande ska kunna antas för att avlägga sådan kandidatexamen i militärvetenskaper som inte leder till officerstjänst för första gången tre år efter den föreslagna lagens ikraftträdande.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1 INLEDNING	3
2 NULÄGE	3
2.1 Lagstiftning och praxis	3
2.2 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen utomlands	7
2.3 Bedömning av nuläget	8
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	9
3.1 Målsättning	9
3.2 De viktigaste förslagen	10
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	12
4.1 Ekonomiska konsekvenser	12
4.2 Konsekvenser för myndigheterna	13
4.3 Konsekvenserna med tanke på jämställdheten mellan kön	14
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	14
DETALJMOTIVERING	15
1 Lagförslag	15
1.1 Lag om Försvarshögskolan	15
1 kap. Allmänna bestämmelser	15
2 kap. Undervisning	17
3 kap. Förvaltning och organisation	19
4 kap. Antagning av studerande	21
5 kap. De studerandes rättigheter och skyldigheter	24
6 kap. Särskilda bestämmelser	32
7 kap. Ikraftträdande	34
1.2 Lagen om studiestöd	35
1.3 Lagen om den tjänstebehörighet som högskolestudier utomlands medför	35
2 Närmare bestämmelser	36
3 Ikraftträdande	36
4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	36
LAGFÖRSLAG	42
Lag om Försvarshögskolan	42
Lag om ändring av 3 § i lagen om studiestöd	51
Lag om ändring av 2 § i lagen om den tjänstebehörighet som högskolestudier utomlands medför	52
BILAGA	53
PARALLELLTEXT	53
Lag om ändring av 3 § i lagen om studiestöd	53
Lag om ändring av 2 § i lagen om den tjänstebehörighet som högskolestudier utomlands medför	54
BILAGA	55
FÖRORDNINGSUTKAST	55
Statsrådets förordning om Försvarshögskolan	55

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Försvärshögskolans verksamhet regleras i 10 a och 10 b § i den gamla lagen om försvarsmakten (402/1974), 5 och 24 § i gällande lag om försvarsmakten (155/2007) samt i förordningen om Försvärshögskolan (668/1992).

I samband med beredningen av den nya lagen om försvarsmakten framgick det att det vore ändamålsenligt att samla de bestämmelser som gäller Försvärshögskolan och som kräver lagnivå på ett ställe och att inte längre inbegripa dem i lagen om försvarsmakten. Bestämmelserna är så många att en egen separat lag om Försvärshögskolan kan stiftas.

Förordningen om Försvärshögskolan har ändrats flera gånger sedan den utfärdades – senast år 2006 (735/2006) för att principerna i den s.k. Bolognaprocessen skulle bli beaktade. Genom revideringen år 2001 drogs institutofficersutbildningen in och ett utbildningsprogram i två steg för officerare skapades. I programmet avläggs lägre och högre högskoleexamen för officerare som grundexamina samt generalstabsofficersexamen och doktor i militärvetenskaper som påbyggnads-examina.

Huvudsakligen motsvarar gällande reglering till sitt innehåll synnerligen väl nuvarande praxis och behov. När man beaktar den nya grundlagen är författningsnivån dock för låg för många bestämmelser. I samband med att det föreslås att bestämmelserna om utbildning ska lyftas upp från förordnings- till lagnivå, föreslås det att en separat lag om Försvärshögskolan ska stiftas för att regleringen av Försvärshögskolan ska bli tydligare.

I lagen ska det föreskrivas om Försvärshögskolans ställning och uppgifter, den undervisning som meddelas och de examina som kan avläggas vid den, om Försvärshögskolans förvaltning och organisation, valet av studerande, ändringssökande samt om studerandenas rättigheter och skyldigheter.

2 Nuläge**2.1 Lagstiftning och praxis****Historia**

Enligt lagen om undervisningsanstalter för officerare (176/1924) från år 1924 var avsikten att ge officerarnas yrkesutbildning huvudsakligen i kadettskolan och i reservofficersskolan samt i en krigshögskola, som skulle grundas. Närmare bestämmelser om de nämnda skolorna gavs i förordningar om dem.

Krigshögskolan inledde sin verksamhet den 3 november 1924. Före det utbildades det självständiga Finlands generalstabsofficerare utomlands. Kadettskolan inledde sin verksamhet redan år 1780 i Kuopio (ursprungligen Haapaniemen Sotakoulu) och flyttades senare via Fredrikshamn till Helsingfors.

Som Krigshögskolans uppgift föreskrevs att ge officerare högre krigsvetenskaplig undervisning. Den högre fortbildning av officerarna som behövdes i specialvapenslag kunde enligt lagen också ges vid tekniska högskolan. Syftet med kadettskolan var att ge grundutbildning åt dem som hade för avsikt att bli stamanställda officerare.

Genom en förordning föreskrevs att krigshögskolan lyder under chefen för krigsfolket i utbildnings- och kommandohänseende och direkt under försvarsministeriet i ekonomiska hänseenden. I fråga om undervisningen indelades högskolan i två avdelningar, en allmän och en krigsteknisk. Vid båda avdelningarna var avsikten att studierna skulle räcka två år, kursen vid den krigstekniska avdelningen föregicks emellertid av en tvåårig allmänteknisk kurs vid tekniska högskolan.

Vid slutet av 1920-talet visade det sig att den temporära krigshögskolan inte räckte till för att tillgodose försvarsväsendets behov av generalstabsofficerare. Genom lagen om undervisningsanstalter för officerare (97/1930) från år 1930 upphävdes lagen från år 1924 med samma namn och krigshögskolan gjordes permanent. Enligt förordningen om krigshögskolan (305/1930) som utfärdades med stöd av den nya lagen skulle högskolans

allmänna och krigstekniska avdelning enligt behov i sin tur delas in i linjer för luftkrig, sjökrig, artilleri, ingenjörer och andra speciallinjer. Egna förordningar utfärdades om kadett-, sjöstrids- och reservofficersskolorna.

Under och mellan krigen låg krigshögskolans undervisning nere från hösten 1939 till år 1946, och även efter detta försvårade verkningarna av kriget Krigshögskolans verksamhet. Efter kriget följde verksamheten långt 1930-talets principer och nästa betydande organisationsreform gjordes först på 1960-talet. Den krigstekniska avdelningen drogs in, och lands-, sjö- och luftstridslinjerna igen delades in i en allmän och en teknisk studieinriktning. Krigshögskolan överfördes från försvarsmaktens kommandör till utbildningschefen.

Genom lagen om militära undervisningsanstalter (15/1966) upphävdes den krigstida lagen om undervisningsanstalter för officerare (570/1941). Enligt förordningen om militära undervisningsanstalter (16/1966) som utfärdades med stöd av den nya lagen kunde specialkurser och fortbildningsevenemang som gällde försvarsfrågor också genomföras inom krigshögskolan. För första gången föreskrevs i lagen också att krigshögskolan hade till uppgift att utföra forskningsarbete.

Institutet för krigsvetenskap blev en del av krigshögskolan år 1985. Samtidigt överfördes högskolan från utbildningschefen och underställdes chefen för huvudstaben. Lagen om militära undervisningsanstalter upphävdes vid ingången av år 1993 (se lag 491/1992) och Kadettskolan, Stridsskolan samt krigshögskolan slogs samman till Försvarshögskolan.

Försvarshögskolans organisation och uppgifter

Försvarshögskolan är en högskola som lyder under huvudstaben och den undervisningsinrättning som ger den högsta allmänna och militära försvarsundervisningen i Finland. Dess huvuduppgift är att planera och ordna undervisning, som leder till de examina som krävs för officerstjänster. Vid högskolan bedrivs också militärvetenskaplig forskning.

Studerandena vid Försvarshögskolan antas av rektorn för Försvarshögskolan i enlighet med de grunder som huvudstaben har fastställt och det urvalssystem som fastställs i instruktionen. Försvarshögskolans utbildningsprogram verkställs vid examensavdelningarna, som är Kadettskolan och avdelningen för påbyggnadsexamina. Undervisningen planeras och genomförs av ämnesinstitutionerna, som igen är institutionerna för taktik, strategi, krigsteknik, ledarskap, krigshistoria, utbildningsförmåga och beteendevetenskaper. Institutionerna svarar också för forskningen och forskarutbildningen inom sina områden.

Kandidatexamen i militärvetenskaper

Kandidatexamen i militärvetenskaper är en lägre högskoleexamen och den avläggs på tre år. Den högre högskoleexamen, magisterexamen i militärvetenskaper, avläggs i regel på två år. Ett undantag till detta är flygvapnets pilotlinje. Efter avlagd kandidatexamen i militärvetenskaper och bedrivna militäryrkesstudier utnämns studeranden till en tidsbunden tjänst som yngre officer och han eller hon fördjupar erhållen undervisning under 3 – 4 år i arbetslivet. I undantagsfall och när försvarsmaktens intresse förutsätter detta kan studierna till magister i militärvetenskaper inledas också tidigare.

Den som har avlagt kandidatexamen i militärvetenskaper har kännedom om grunderna i de huvud- och biämnena som ingår i examen samt förutsättningar att följa utvecklingen på området, förmåga till vetenskapligt tänkande och ett vetenskapligt arbetssätt; förutsättningar för den utbildning som leder till en högre högskoleexamen och för kontinuerligt lärande; förutsättningar att i arbetslivet tillämpa den kunskap han eller hon har inhämtat samt tillräckliga kommunikativa färdigheter och språkkunskaper.

Huvudämnena i militärvetenskaperna är krigskonst, militärpedagogik, ledning och krigsteknik. Syftet med kandidatexamen i militärvetenskaper och de militäryrkesstudier som ska bedrivas utöver examen är att den som har godkänts i utbildningen har beredskap att vara verksam i chefsuppgifter i en grundenhet inom försvarsmaktens krigstida trupper samt i mellanlednings- och sakkun-

niguppgifter under fredstid samt grunder för att verka i internationella uppgifter för ett grundenhetsbefäl.

Syftet med den arbetslivsperiod som följer på kandidatexamen i militärvetenskaper och de militäryrkesstudier som fastställs särskilt är att fördjupa officerens praktiska kunskaper innan de studier inleds som leder till en magisterexamen. En del av de studier som ingår i examina, t.ex. med anknytning till forskningsarbetet, kan bedrivas under arbetslivsperioden. Truppförbanden måste förbinda sig vid att möjliggöra studier och handledningen av studeranden måste ordnas så att personen har en möjlighet att uppnå sina mål.

Magisterexamen i militärvetenskaper

Den utbildning som leder till magisterexamen i militärvetenskaper bygger på den grund som kandidatexamen ger. Den som har avlagt magisterexamen i militärvetenskaper har goda kunskaper i huvudämnet och kännedom om grunderna i biämnet; förmåga att tillämpa vetenskaplig kunskap och vetenskapliga metoder; förutsättningar att vara verksam i arbetslivet som sakkunnig inom sitt område och så att området utvecklas; färdigheter för vetenskaplig påbyggnadsutbildning samt goda kommunikativa färdigheter och språkkunskaper.

I anknytning till magisterexamen i militärvetenskaper bedriver studeranden grundstudier i fyra ämnen (krigskonst, militärpedagogik, ledning och krigsteknik) samt ämnesstudier i ett långt biämne och fördjupande studier i sitt huvudämne. Alla studerande har krigskonst, antingen som huvudämne eller som långt biämne.

Syftet med magisterexamen i militärvetenskaper och de militäryrkesstudier som ska avläggas utöver examen är att den som godkänns i utbildningen har beredskap att vara verksam i uppgifter som truppenhetsbefäl i försvarsmaktens krigstida trupper samt i chefsuppgifter vid en grundenhet och i internationella uppgifter för ett grundenhetsbefäl under fredstid.

Studier som leder till magisterexamen arrangeras vid Kadettskolan, som hör till Försvarshögskolan och finns i Helsingfors, och vid försvarsgrens-, vapenslags- och verk-

samhetsområdesskolor på olika håll i landet, vilka styrs av högskolan. Studierna försiggår på armékrigslinjen, sjökrigslinjen och luftkrigslinjen. Inom dessa linjer finns dessutom olika studieinriktningar gällande vapenslag och verksamhetsområden. Också gränsbevakningsväsendets officerare avlägger examen vid Försvarshögskolan.

För bedrivande av studier till magister i militärvetenskaper kan antas en sökande som har godkänts vid urvalstillfällens tester och prov och som enligt universitetsförordningen (115/1998) har behörighet för studier som leder till högskoleexamen och som dessutom har genomgått reservofficersutbildning. Också den som har fått reservunderofficersutbildning kan antas som studerande, ifall personen har godkänts i en gruppleddkurs innan kadettkursen börjar. Av sökanden förutsätts också att han eller hon är lämplig för officersyrket vad gäller psykisk och fysisk kondition samt hälsa och livsföring samt till sin ålder högst 26 år när kadettkursen börjar. I fråga om dem som ska utbildas till flygare är motsvarande åldersgräns 23 år. De som ansöker om att få studera vid Försvarshögskolan ger sitt skriftliga samtycke till drogtestning och säkerhetsutredningsförfarandet.

De studier som leder till magisterexamen i militärvetenskaper består av tre helheter: studier för kandidat i militärvetenskaper, en arbetslivsdel och studier för magister i militärvetenskaper.

Grunden för dimensioneringen av studierna är en studiepoäng, som vid de universitet som avses i universitetslagen (645/1997). Kandidatexamen i militärvetenskaper har en omfattning på 180 studiepoäng och magisterexamen i militärvetenskaper 120 studiepoäng. Vid dimensioneringen av de militäryrkesstudier som ska bedrivas utanför examen används de dimensioneringsprinciper för studier som används vid yrkesutbildningen för vuxna.

Undervisningen, kursinkvarteringen, bispisningen och hälsovården är gratis vid studier till kandidat i militärvetenskaper. Utöver detta betalas ett dagtraktamente. Efter avlagd kandidatexamen i militärvetenskaper och separat fastställda militäryrkesstudier anställer försvarsmakten personerna i en visstidstjänst som yngre officer. Detta tjänsteförhållande är

grund för löneutbetalningen såväl i fråga om arbetsträningssfasen som vid magisterstudiefasen.

Påbyggnadsexamina

Försvarshögskolans påbyggnadsexamina är generalstabsofficersexamen och doktorsexamen i militärvetenskaper. Generalstabsofficersexamen har en omfattning om minst 140 studiepoäng och de studier som ingår i den består av stabsofficerskursen och generalstabsofficerskursen.

Alla försvarsmaktens och gränsbevakningsväsendets officerare som har ordinarie tjänst studerar på stabsofficerskursen. Kursen är en del av de militärvetenskapliga påbyggnadsstudierna. Ungefär en tredjedel av studerandena på stabsofficerskursen väljs till generalstabsofficerskursen utgående från lämplighet och studieframgångar.

Generalstabsofficersexamen planeras och ordnas så att studerandena uppnår de kunskaper och färdigheter som krävs för högre officersuppgifter samt forskarfärdigheter på den första påbyggnadsexamensnivån enligt det allmänna högskolesystemet. Huvudämnen inom generalstabsofficersexamen är krigskonst, som innehåller strategi, operationsfärdighet och taktik samt krigshistoria. Andra ämnen är ledning, krigsteknik och militärpedagogik. Forskarutbildningen och utarbetandet av ett diplomarbete i anknytning till den är en väsentlig del av examen.

För studier som leder till generalstabsofficersexamen kan också en person antas som har avlagt högre högskoleexamen vid en annan högskola inom ett lämpligt område. Denna person måste vara lämplig för att utbildas till högre uppgifter för officer. Antagning som studerande förutsätter också föreskriven mängd tidigare studier i militärvetenskaper.

I enlighet med den allmänna utbildningsklassificeringen är stabsofficerskursen genomgången som självständig helhet den fortbildning som krävs för stabsofficers uppgiftsnivå, eftersom den inte leder till en påbyggnadsexamen. Stabsofficerskursen har en omfattning om minst 60 studiepoäng.

Det vetenskapliga påbyggnadsprogrammet leder till doktorsexamen i militärvetenskaper.

Vid Försvarshögskolan kan man studera till doktorsexamen i militärvetenskaper inom krigshistoria, ledning, krigsteknik, operationsfärdighet och taktik samt militärpedagogik och strategi. Behörighetskrav för programmet är högre högskoleexamen eller generalstabsofficersexamen, om en officer har avlagt en treårig officersexamen. Av särskilda skäl kan till programmet antas en studerande som har en annan lämplig högre högskoleexamen. Forskningsämnet bör passa in i Försvarshögskolans undervisningsämnen.

Enskilda studieavsnitt av kurserna vid avdelningen för påbyggnadsexamina kan också utnyttjas av studerande vid universiteten med studierättigheter som beviljas av Försvarshögskolans rektor.

Fortbildning

Fortbildnings- och utvecklingscentret har till uppgift att ordna fortbildning för försvarsmaktens och gränsbevakningsväsendet personal. Utöver utbildningen utvecklar centret de metoder, teknologier och material som behövs vid försvarsmaktens utbildning, studier och arbete samt producerar tjänster i anknytning till dessa. Vid centret kan man också ordna försvarsförvaltningens och gränsbevakningsväsendets avgiftsbelagda kurser som är avsedda för utomstående. Institutofficerare avlägger kandidat- eller magisterexamen i militärvetenskaper vid Kadettskolan.

Vid fortbildnings- och utvecklingscentret kan man också bedriva tilläggsstudier i teknik med en omfattning om 60 studiepoäng.

Tidsbundna reservofficerare

Vid Försvarshögskolan kan personer också utbildas för uppgifter som tidsbundna reservofficerare. De som väljs till utbildningen deltar i undervisningen för studier till kandidat i militärvetenskaper, utöver studierna för militärryktet, men utbildningen siktar inte till examen.

2.2 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen utomlands

Anordnandet av officersutbildning

I många länder avviker officerarnas utbildningssystem i betydande grad från det finska systemet, eftersom deras krigsinrättningssystem baserar sig på en professionell vapenmakt.

Alla länder reglerar inte officersutbildningen. Styrningen av utbildningen sker med interna arrangemang och bestämmelser vid försvarsmakten.

I de länder som bygger på en yrkesarmé sker undervisningen och träningen i militära basfärdigheter antingen i militära läroinrättningar eller i truppförband. Studier som leder till en akademisk examen kan avläggas vid något av statens civila universitet. Om samarbete vid ordnandet av studierna överenskomms mellan försvarsförvaltningen och universiteten. I en del länder hör officersutbildningen till undervisningsministeriets verksamhetsområde och av detta skäl styrs den som de civila läroinrättningarna. Försvarsministerierna har allmänt taget ett stort ansvar för styrningen av examenskraven. Påbyggnadsexamina för officerare efter grundstudierna är klart yrkesinriktade. Ett eventuellt avhandlingsarbete utförs vid de civila universitetens fakulteter.

Också officersexaminans motsvarighet till examina i det civila systemet varierar från land till land.

Till exempel i Bulgarien och Rumänien iakttas samma examenskrav i militärutbildningen som i de civila universiteten. I Rumänien har en del av utbildningsprogrammen öppnats också för civila studerande.

De militära läroinrättningarnas ställning

Kanada och Estland har skapat ett system, där kommandören för försvarsmakten är direkt chef för den person som står i ledningen för den läroinrättning som ger den högsta militärutbildningen. I Italien och Storbritannien svarar kommandören för styrningen tillsammans med huvudstaben.

Försvarsministeriet styr de militära läroinrättningarna i Österrike, Danmark, Estland, Tyskland, Italien, Lettland, Slovakien och Spanien.

Bolognaprocessen

Syftet med Bolognadeklarationen är att fram till år 2010 åstadkomma ett gemensamt europeiskt högskoleområde. Syftet med för enhetligandet av högskolesystemen är att öka den europeiska högskoleutbildningens konkurrenskraft och dragningskraft jämfört med andra världsdelar.

Många europeiska länder är antingen med i Bolognaprocessen eller planerar att börja följa dess principer i sin egen militärutbildning.

De principer som dragits upp i Bologna-processen iakttas i militärutbildningen förutom i Finland också i Sverige, Norge, Danmark, Estland, Österrike, Bulgarien, Tjeckien, Frankrike, Tyskland, Italien, Lettland, Rumänien och Slovakien.

Spanien reder ut möjligheten att foga sitt eget militärutbildningssystem till Bologna-processen, men anser att försvarsgrenarnas traditionellt mycket starka roll är en stor utmaning för harmoniseringen av examensstrukturen och examina. Nederländerna koncentrerar sig på att identifiera och erkänna den kompetens som förvärvats i militärutrustningar på den civila arbetsmarknaden.

Sverige

I Sverige, som har övergått till selektiv värnplikt, håller man på att förnya officersutbildningssystemet. Också i Sverige kan man avlägga en högskoleexamen och efter detta militäryrkeskurser och först senare en stabs-officerskurs. Någon möjlighet att avlägga doktorsexamen i militärvetenskaper finns inte. I utbildningen följs de författningar som utbildningsdepartementet har utfärdat: Högskolelagen (1992:1434), Förordning (1996:1476) för instruktionen för Försvarshögskolan samt Officersförordningen.

Den svenska Försvarshögskolan blev vid ingången av 2008 en akademisk högskola och den har samtidigt underställt utbildningsdepartementet. Försvarsdepartementet svarar för militärutbildningens resurser.

Norge

I Norge svarar varje försvarsgren självständigt i sina egna skolor för en officers första utbildning som siktar till examen på kandidatnivå. Först studierna på magistersstadiet är gemensamma för alla försvarsgrenar. I Norge tillämpas lagstiftningen för de civila universiteten i tillämpliga delar också på ordnandet av officersutbildning.

Danmark

I Danmark har militärutbildningen utvecklats med beaktande av principerna i Bologna-processen. Där har studierna för examina inom militärsektorn öppnats också för civila. Denna möjlighet används dock mycket sällan. Utbildnings- och personalsystemet styrs genom ett direktiv som försvarsministeriet utfärdade år 1980 (Betaenkning 902 af 1980). Direktivet reglerar tjänstgöringens villkor, utbildningens längd och innehåll.

Estland

Officersutbildning i försvarsmaktens egen regi startades år 1997. Studerandet sker vid krigsskolan i Tartu (Kaitseväe Ühendatud Opeasutused eller Estonian National Defence College). Undervisningsplanerna stämmer överens med det europeiska högskolesystemet, dvs. avläggandet av en lägre examen räcker tre år och en högre examen två år. Stamunderofficerarna får sin egen reformerade grundutbildning på ett studieår vid Stridsskolan i Voru dvs. Kaitseväe Lahingukool.

Påbyggnadsutbildning för officerare ges vid de baltiska ländernas gemensamma Baltic Defence College. Esterna kan också studera vid den finska Försvarshögskolan.

Storbritannien och Tyskland

I Storbritannien och Tyskland ges den akademiska militärutbildningen vid civila universitet. Militäryrkesutbildningen och den akademiska utbildningen är fullständigt åtskilda från varandra. I Storbritannien har många som väljer officersbanan redan vid tidpunkten för ansökan avlagt en lägre aka-

demisk grundexamen vid ett civilt universitet.

Förenta Staterna och Kanada

I Förenta Staterna och Kanada jämföras den utbildning som förutsätts av officerare med universitets- eller yrkeshögskolestudier. Påbyggnadsexamina avläggs vid universitet.

I Förenta Staterna är vapenmaktens olika försvarsgrenar synnerligen självständiga. Mellan försvarsgrenarna förekommer ingen samverkan av det slag som förekommer i Finland. Utöver i försvarsgrenarnas egna kadettskolor (Military Academy, Naval Academy, Air Force Academy) kan en person utbilda sig till officer också vid vissa universitet med hjälp av programmet Reserve Officer Training Corps eller genom att studera vid Officer Candidate School. Utbildningsväsendet bestämmer vilka uppgifter de placeras i.

2.3 Bedömning av nuläget

Försvarshögskolans främsta uppgift är att producera en officerskår som är kompetent både yrkesmässigt och till sitt vetenskapliga tänkande för försvarsmaktens behov både i fredstid och i krigstid. Därmed kan högskolan till sin ställning inte jämföras med de flervetenskapliga universiteten, där bedrivandet av vetenskaplig forskning är huvuduppgiften.

Försvarshögskolans ställning som underställd huvudtaben och högskolans uppgift att utbilda personal för försvarsmaktens uppgifter avviker från utgångspunkten för verksamheten vid de universitet som stämmer överens med universitetslagen och har sådan självstyrelse om vilken föreskrivs i 123 § i grundlagen.

Även om Försvarshögskolan inte med stöd av 123 § i grundlagen kan räknas in bland universiteten inom det finska högskolesystemet, har dess examina i 2 § i förordningen om högskolornas examenssystem (464/1998) jämförts med examina vid universiteten enligt universitetslagen..

Största delen av bestämmelserna om organiserandet av Försvarshögskolans förvaltning och om examina ingår för närvarande i en

förordning som utfärdats med stöd av ett be-
myndigande i lagen om försvarsmakten. En-
ligt den finska grundlagen bör utövandet av
offentlig makt basera sig på lag och om de
allmänna grunderna för statsförvaltningens
organ ska föreskrivas genom lag, om i deras
uppgifter ingår att utöva offentlig makt.

Tjänstemännen och beslutsorganen vid den
av staten upprätthållna Försvarshögskolan
utövar offentlig makt när de fattar beslut bl.a.
i ärenden som gäller studerandenas förmåner,
rättigheter och skyldigheter. Därför bör be-
stämmelser om centrala frågor som anknyter
till ordnandet av Försvarshögskolans förvalt-
ning ingå i lag.

I gällande lagstiftning ingår inga bestäm-
melser om utvärderingen av kvaliteten på den
utbildning och övriga verksamhet som För-
svarshögskolan ordnar. I flera författningar
om undervisningsväsendet har under de se-
naste tiderna inbegripits skyldigheter med
anknytning till bedömning av kvaliteten.

Bestämmelser om Försvarshögskolans
ställning, antagningen av studerande, avbry-
tande av studier, förlust av studierätt och
ändringssökande ingår i lag. Bestämmelser
med anknytning till ordnandet av undervis-
ningen och till examina har meddelats genom
en statsrådsförordning. Det är motiverat att
de viktigaste principerna för utbildning och
undervisning definieras i lag enligt motsva-
rande principer som i lagstiftningen om den
allmänna högskoleutbildningen.

I gällande lagstiftning har behörigheten för
studier och grunderna för val av studerande
inte reglerats tillräckligt täckande. Författ-
ningarna bör kompletteras till denna del.

I förordningen om Försvarshögskolan före-
skrivs för närvarande också om studerandens
centrala rättigheter och skyldigheter. Re-
gleringsnivån kan inte anses tillräcklig med
tanke på rättsskyddet. Å andra sidan saknas
helt reglering av hur uppgifter om studeran-
denas hälsotillstånd ska lämnas och hanteras,
utförande av säkerhetsutredning och drog-
testning. Enligt grundlagen skall genom lag
föreskrivas bl.a. om grunderna för en indi-
vids rättigheter och skyldigheter. Till följd av
detta bör regleringen preciseras och komplet-
teras.

Försvarsförvaltningen har inte tillräckliga
personalresurser som kan inriktas på de upp-

gifter som den i strategin för samhällets vita-
la funktioner ansvarar för utan att resurser
lös görs från andra uppgifter inom militäror-
ganisationen. Öppnandet av magisterexamen
i militärvetenskaper för utomstående breddar
kompetensen i militärvetenskaper i samhället
och förbättrar förutsättningarna för myndig-
hetssamarbete samt främjar också mera vid-
sträckt upprätthållandet av försvarsviljan på
ett mera kostnadseffektivt sätt.

Öppnandet av examina för utomstående är
också en förutsättning för den rörlighet för
studerande som förutsätts i Bologna-Prag-
processen. Försvarshögskolan ska välja stu-
derande både för att bedriva de studier som
förutsätts för en officerstjänst, och i vilka ut-
över en examen i militärvetenskaper också
ingår militäryrkesstudier, och för att avlägga
enbart en examen i militärvetenskaper. I det
senare fallet får en studerande inte behörighet
för en officerstjänst efter avlagd examen.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning

Det centrala målet med den nya lagen är att
förnya bestämmelserna om Försvarshögsko-
lan med beaktande av de krav som grundla-
gen ställer. I enlighet med detta ska bestäm-
melser om de allmänna grunderna för För-
svarshögskolans organ som utövar offentlig
makt liksom också om grunderna för stude-
randenas rättigheter och skyldigheter ingå i
en lag.

Syftet är också att justera och komplettera
bestämmelsernas innehåll. Vid fastställandet
av Försvarshögskolans uppgifter, förvaltning,
undervisning, examina samt studerandenas
rättigheter och skyldigheter ska de utveck-
lingsbehov som kommit fram vid verksamhe-
ten och de faktiska ändringar som skett i
verksamheten beaktas.

Det centrala målet med förnyandet av be-
stämmelserna om utbildning, undervisning
och examina är att klart definiera studeran-
denas rättigheter och skyldigheter, vilket för
sin del förbättrar studerandenas rättsskydd.

Avsikten är inte att med propositionen änd-
ra på studerandenas ställning vid Försvars-

högskolan. Examensundervisningen kommer att förbli gratis.

Likaså har man vid förnyandet av bestämmelserna haft som mål att beakta lagstiftningens allmänna utveckling och i synnerhet hur övrig lagstiftning som reglerar utbildning har utvecklats.

Vid förnyandet av bestämmelserna har ett mål också varit att beakta den allmänna utvecklingen inom lagstiftningen och i synnerhet hur övrig lagstiftning som reglerar utbildning har utvecklats.

Tryggandet av samhällets vitala funktioner, utvecklandet av totalförsvaret samt partnerskapet förutsätter att försvarskunskaper utvecklas mera vidsträckt inom samhället. Målet är att bredda den grupp som bedriver militärvetenskaplig forskning genom att öppna examina också för civila studerande och därmed öka de forskningsrön som försvarsmakten kan dra nytta av.

De personer som har avlagt examen i militärvetenskaper kunde t.ex. sysselsättas vid andra myndigheters beredskaps- och säkerhetsuppgifter samt inom den civila krishantering och uppgifter med anknytning till andra humanitära funktioner. Årligen ska ett tiotal civila studerande tas in.

Öppnandet av examina för utomstående är en förutsättning för att tvärvetenskapliga magisterprogram ska kunna byggas upp i framtiden. Försvarshögskolan samarbetar redan nu intensivt med andra universitet, och en utökning av detta samarbete skulle möjliggöra att resurser effektivt kunde inriktas på militärvetenskaplig forskning och undervisning som stöder försvarsmaktens uppgifter.

Om de militärvetenskapliga examina endast öppnas för sådana studerande som avlägger examen närmar detta militärvetenskaperna till övriga fakulteter och Försvarshögskolan till de universitet som avses i universitetslagen.

Syftet med att magisterexamen i militärvetenskaper öppnas för studerande som har en annan lägre högskoleexamen än kandidatexamen i militärvetenskaper är att rekrytera kunnig personal till försvarsmakten. Exempel på nytt kunnande som behövs är studerande inom de tekniska branscherna.

Till försvarsmakten rekryteras cirka 300 personer i stället för de specialofficerare som

går i pension under åren 2009 – 2020. Uppgifterna förutsätter kännedom om försvarsmakten och militärvetenskapligt kunnande, vilket ska kunna införskaffas genom avläggande av magisterexamen i militära vetenskaper vid Försvarshögskolan utan de militäryrkesstudier som krävs av officerare.

Officerstjänsterna ska kunna reserveras för militärorganisationens kärnuppgifter. Om magisterexamen i militärvetenskaper öppnas för utomstående, möjliggör det att t.ex. till uppgifter för specialofficerskåren och civilingenjörer kan väljas personer som har tekniskt och militärvetenskapligt kunnande och har avlagt högre eller lägre högskoleexamen, och dessa behöver inte vara officerare.

3.2 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås det att en helt ny lag ska ges om Försvarshögskolan. För närvarande föreskrivs om Försvarshögskolan i lagen om försvarsmakten och i statsrådets förordning om Försvarshögskolan.

I lagen ska enligt vad som föreslås tas in bestämmelser om Försvarshögskolans ställning och uppgifter, den undervisning som ska meddelas och de examina som ska avläggas där, om Försvarshögskolans förvaltning och organisation, urvalet av studerande, ändringssökande samt om studerandenas rättigheter och skyldigheter.

Försvarshögskolan ska vara en militärvetenskaplig högskola som hör till försvarsmakten och som är direkt underställd kommandören för försvarsmakten. Bestämmelser om huvudstabens behörighet ingår i den föreslagna lagen samt i den nya lagen om försvarsmakten. Försvarshögskolans interna organisation ska vara militärisk.

Försvarshögskolan ska ha till uppgift att främja militärvetenskaplig forskning och vetenskaplig bildning samt att ge den undervisning som krävs för officerstjänster inom försvarsmakten och gränsbevakningsväsendet och för övriga sakkunniguppgifter inom den militärvetenskapliga sektorn.

Magisterexamen i militärvetenskaper och kandidatexamen i militärvetenskaper, vilka kan avläggas vid Försvarshögskolan, ska bevaras. Examenskraven för den högre och den lägre högskoleexamen förnyades år 2006 så

att de motsvarade universitetens förnyade examenskrav.

I och med Bolognaprocessen har Försvarshögskolan öppnat studiemöjligheterna också för civila studerande. Skolans examina anpassades till de europeiska universitetens studier år 2006, vilket möjliggör rörlighet från ett universitet till ett annat efter avlagd kandidatexamen. Studierna på magisterstadiet ska öppnas först.

I propositionen föreslås att en person som har en lägre högskoleexamen som har avlagts vid en annan högskola än Försvarshögskolan ska kunna väljas för att studera för magisterexamen i militärvetenskaper. För närvarande godkänns som tidigare studier vid Försvarshögskolan avlagd kandidatexamen i militärvetenskaper.

Till magisterstudier ska en person som har avlagt kandidatexamen och har en lämplig studiebakgrund kunna ansöka. Studiebakgrunden ska i princip lämpa sig för vetenskapsområdena krigskonst, krigsteknik, ledning och militärpedagogik.

En person som har avlagt lägre högskoleexamen kan förutsättas bedriva kompletterande eller överbryggande studier för att han eller hon ska kunna väljas till magistersutbildning. Med de överbryggande studierna lyfts den kunskapsnivå som erhållits i och med den tidigare examen och kunnandet upp på den nivå som krävs för att magisterstudier ska kunna inledas. De överbryggande studierna ingår inte i den magisterexamen som ska påbörjas.

Också till studier för kandidatexamen i militärvetenskaper kommer troligtvis senare, dvs. efter en föreskriven övergångstid, att antas civila studerande. En civil kan få kompetens inom området för militärvetenskaper som komplettering av sin tidigare studiebakgrund och sedan söka sig till exempel till sakkunniguppgifter inom säkerhets- och försvarssektorn vid försvars-, utrikes- och inrikesförvaltningen.

Civila studerande studerar tidvis andra ämnen än de studerande som siktar på en officerskarriär. Civila studerande bedriver bara de studier som ingår i examina i militärvetenskaper. De bedriver inte militäryrkesstudier.

I propositionen föreslås således att möjligheten att avlägga magisterexamen och kandidatexamen i militärvetenskaper ska öppnas också för studerande vilkas examen inte leder till en tjänst inom försvarsmakten eller gränsbevakningsväsendet.

Härvid får en studerande sedan han eller hon avlagt examen inte behörighet för officerstjänst och är inte heller berättigad till samma studiesociala förmåner som de studerande som ska väljas till en officerstjänst. Denna studerande har samma studiesociala förmåner som de som studerar vid universitet som avses i universitetslagen.

De som studerar till officerare får bl.a. in-kvartering, mat och militärkläder samt dag-traktamente under studietiden. Därför är de skyldiga att förbinda sig att tjänstgöra vid försvarsmakten eller återbetala förmånerna, om de inte tar emot en tidsbunden tjänst som yngre officer eller officer.

Studierna till kandidat i militärvetenskaper räcker tre år, och magistersfasen två år. Genom flexibel studierätt (det s.k. JOO-avtalet) har studerande vid universiteten redan nu möjlighet att studera vissa studiehelheter vid Försvarshögskolan.

De som studerar till officerare får efter kandidatstudierna en tidsbunden tjänst vid försvarsmakten. Genom att fortsätta med sina studier till magister får en officer ordinarie tjänst. Vid gränsbevakningsväsendet får kandidaterna i militärvetenskaper genast ordinarie tjänst. För civila studerande garanterar studierna inte direkt en tjänst vid försvarsmakten eller gränsbevakningsväsendet.

Försvarshögskolans basuppgift är att planera och ordna undervisning som leder till de examina som krävs för officerstjänster, dvs. att utbilda försvarsmaktens och gränsbevakningsväsendets officerskår. Hittills har alla som avlagt examen rekryterats av försvarsmakten och gränsbevakningsväsendet.

Öppnandet av magisterexamen i militärvetenskaper för utomstående breddar det militärvetenskapliga kunnandet i samhället och förbättrar förutsättningarna till myndighets-samarbete. Öppnandet av examina är också ett steg mot byggandet av tvärvetenskapliga magisterprogram i framtiden.

Det föreslås att den reglering som gäller avbrytande av studier och förlust av studierätt ska preciseras.

Det föreslås att i lagen ska tas in en maximitid i fråga om hur länge ett avbrott får räcka. På en studerandes eget initiativ kan studierna avbrytas för högst två år. Högskolan ska också kunna avbryta studier på eget initiativ, om det finns vägande skäl till detta. Ett sådant vägande skäl kan vara bl.a. långvarig sjukdom eller otillräckliga framgångar i studierna. På initiativ av högskolan ska utbildningen kunna avbrytas för högst ett år i sänder.

Det ska vara möjligt att förlora studierätten, om en studerande vid ansökan till högskolan har gett sådana felaktiga eller vilseledande uppgifter eller hemlighållit en sådan omständighet om sig själv som kunde ha förhindrat valet av studeranden, om högskolan hade känt till omständigheten när den fattade beslutet om antagning av studeranden.

Om en studerande under studietiden gör sig skyldig till ett brott, kan detta också leda till förlust av studierätten. Som grund kan endast sådant brott komma i fråga som visar att personen är olämplig för en tjänst inom försvarsmakten eller gränsbevakningsväsendet. Det föreslås att som grund också ska föreskrivas sådant beteende under studietiden som är olämpligt för en officers värdighet inom försvarsmakten eller gränsbevakningsväsendet.

Studierätten ska också kunna gå förlorad, om personen i fråga vägrar delta i drogtest eller ger ett prov som visar missbruk av droger, upprepade gånger eller på ett väsentligt sätt försummar att delta i undervisning, upprepade gånger eller på ett väsentligt sätt bryter mot Försvarshögskolans instruktion eller inte har slutfört sina studier inom den maximitid som fastslås i studieplanen, om inte Försvarshögskolan av ett särskilt skäl beviljar personen tilläggstid för att slutföra studierna.

Den som ansöker om att bli studerande ska vara skyldig att delta i ett drogtest, som görs av en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården och laboratoriepersonal, innan personen antas som studerande. Den som bedriver studier är skyldig att på förordnande av Försvarshögskolan delta i drogtest också under studietiden eller vid praktik med an-

knytning till den, om det finns grundad anledning att misstänka att studeranden uppträder påverkad av rusmedel.

I lagen ska en bestämmelse tas in om att en studerande som bedriver studier som leder till en officerstjänst samt en studerande som tjänstgör i en militärtjänst inom försvarsmakten eller gränsbevakningsväsendet är skyldig att använda militärdräkt eller uniform vid deltagande i utbildningen.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Försvarshögskolans totalfinansiering är på årsnivå cirka 30,5 miljoner euro. Största delen av summan (cirka 99,5 %) finansieras genom försvarsmaktens budgetfinansiering. Den externa finansieringens andel har hittills varit mycket liten och den har huvudsakligen inriktats på forskningen. Målet är dock att öka det finansieringsbelopp som fås utanför budgetfinansieringen i synnerhet för forskningens behov.

För ordnande av undervisning för grundexamen används cirka 8,2 miljoner euro och för undervisning för påbyggnadsexamen cirka 2,5 miljoner euro. Den avlönade personalens övriga fortbildning står för en andel av utgifterna om cirka 1,0 miljoner euro. Forskningens andel av anslagen utgör cirka 2,7 miljoner euro.

Undervisningens och den därmed förknippade forskningens andel av Försvarshögskolans utgifter utgör cirka 48 % av de totala utgifterna. Övriga utgifter orsakas av uppgifter som gäller upprätthållandet av produktionen av andra tjänster (t.ex. Krigsmuseet, försvarskurserna och Försvarsmaktens centralbibliotek).

Försvarshögskolans avlönade personal uppgår till cirka 355 tjänster. Den årliga ackumuleringen av årsverken är mindre än detta, cirka 320 årsverken. De årliga lönekostnaderna uppgår till cirka 15 miljoner euro, dvs. cirka 49 % av de totala utgifterna.

Det årliga antalet studerande består av treåriga kandidatkurser i militärvetenskaper, som inleds varje år (inledningsstyrka cirka 135), tvååriga magisterskurser i militärvetenskaper (inledningsstyrka cirka 130) och ett-

åriga stabsofficerskurser (inledningsstyrka cirka 120). Dessutom verkställs vart annat år en ettårig generalstabsofficerskurs med en inledningsstyrka på cirka 65. Den avlönade personalen ges fortbildning i cirka 12 000 utbildningsdygn per år.

Priset för en studiedag för en studerande i den fas som gäller kandidat i militärvetenskaper är 70-90 euro. Av denna summa utgör de studiesociala utgifterna cirka 20 euro/studiedag och denna summa innehåller kadettens dagtraktamente, cirka 13 euro/dag. Andelen av utbildningskostnader och undervisningspersonalens löner är cirka 34 euro/studiedag och lokalkostnadernas andel cirka 13 euro/dag.

De som studerar i de övriga examensperioderna får lön för studietiden och ersättningar av kostnaderna i enlighet med tjänstekollektivavtalet.

Propositionen har inga särskilda ekonomiska konsekvenser, eftersom den inte innehåller några i ekonomiskt hänseende betydande ändringar i Förvarshögskolans nuvarande verksamhetsarrangemang.

Den enda ändringen som har ekonomiska konsekvenser om än små, är öppnandet av examina enligt provning för studerande inom andra områden, när det finns verksamhetsmässiga och ekonomiska förutsättningar för detta. Detta innebär således i praktiken att en utomstående studerande kan beviljas studierätt just i ett sådant fall, där detta inte medför någon betydande extra ekonomisk belastning för Förvarshögskolan.

Om antalet studerande som enbart avlägger examen hålls inom föreslagna gränser, behöver Förvarshögskolan inte några nya personalresurser eller ekonomiska resurser. Till exempel inkvartering kan inte erbjudas för studerande som enbart avlägger examen.

Enligt uppskattning kan de kostnader som orsakas av att en utomstående examensstuderande antas utgöras av kostnaderna för eventuella JOO-studier (studier enligt flexibel studierätt i andra universitet) med anknytning till biämnerna samt från fall till fall, främst utgiftsersättningar med anknytning till forskningsarbete och arvoden med anknytning till handledningen av forskningsarbetet.

Den resurs som behövs vid planeringen och styrningen av studierna kan allokteras från

Förvarshögskolans nuvarande personalresurser.

Det mest centrala nya resursbehovet är den personresurs som behövs för handledningen av forskningsarbetet. I dagens läge har Förvarshögskolan inte tillräckligt med kunskande för att handleda t.ex. forskningsarbete som anknyter till tryggheten av samhällets vitala funktioner eller till teknik.

Anskaffandet av arbetshandledning från andra högstskolor orsakar kostnader i form av de arvoden som ska betalas för handledningen. Med det planerade antalet studerande kan denna kostnadspost inbegripas i Förvarshögskolans nuvarande ram för driftsutgiftsanslag.

Om antalet utomstående studerande är t.ex. fem, kan andelen av de ovan beskrivna kostnaderna på årssnivå uppskattas bli högst 10 000 euro. Utgiftsposten kompenseras av de avgifter som fås för studierna för de JOO-studerande som kommer till Förvarshögskolan från universiteten.

Gränsbevakningsväsendet betalar de kostnader som orsakas av kadetternas dagtraktamenten, måltidsersättningar och gratis hemresor för den tid då kadetterna studerar inom gränsbevakningssektorn. De totala kostnaderna för kadetterna, vilka är 15, är cirka 353 000 euro per år. Flygkadetternas helikopterutbildning ökar kostnaderna.

Propositionen kan genomföras inom ramen för de nuvarande anslagen för försvarsministeriets förvaltningsområde samt de statsekonomiska rambeslut som statsrådet gett för åren 2007 – 2011.

4.2 Konsekvenser för myndigheterna

Propositionens konsekvenser för andra myndigheters verksamhet är obetydlig som helhet betraktade, eftersom propositionen inte ändrar på uppgiftsfördelningen mellan myndigheterna.

För övriga myndigheter, framför allt säkerhetsmyndigheterna, kan propositionen emellertid anses ha en positiv verkan i och med att det att studierätten öppnas för civila studerande enligt provning i fortsättningen ökar möjligheterna att rekrytera personer som har utbildats mera mångsidigt för säkerhetssektorn än i dagens läge.

4.3 Konsekvenserna med tanke på jämställdheten mellan kön

Propositionen har också konsekvenser för jämställdheten mellan könen vid utbildningen. Propositionen har dock inte sådana konsekvenser som skulle förutsätta en separat bedömning av konsekvenserna för könen.

Öppnandet av studierätten enligt prövning också för sådana civila studerande som inte har beväringstjänstbakgrund förbättrar kvinnornas möjligheter att studera militärvetenskaper och främjar därmed jämställdheten mellan könen.

5 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid försvarsministeriet. Utkastet till proposition har gått på remiss till följande parter: undervisningsministeriet, justitieministeriet, finansministeriet, universiteten, Finlands universitetsrektors råd, Utbildningsstyrelsen, huvudstaben, staben för gränsbevakningsväsendet, Kadettöverikunta ry, Finlands studentkårers förbund, JUKO rf, FOSU rf och Pardia rf. Utlåtanden begärdes av 36 remissinstanser. Nitton utlåtanden om propositionen erhöles. Ett sammandrag över utlåtandena har gjorts vid försvarsministeriet.

Den föreslagna reformen och öppnandet av undervisningen för civila studerande ansågs i utlåtandena i allmänhet värt att understöda.

Helsingfors universitet, Teaterhögskolan, Jyväskylä universitet, Försvarshögskolan och Finlands universitetsrektors råd föreslog att Försvarshögskolans främsta uppgift ska vara att främja forskning och att en andra uppgift ska vara att meddela den högsta undervisningen som baserar sig på forskningen.

Också Försvarshögskolans utbildning bör grunda sig på den senaste forskningen i militärvetenskap och i övriga ämnen som är centrala med tanke på försvaret. Detta ger också grunder för att Försvarshögskolan ska bli korrekt utvärderad i universitetens utvärderingsförfarande. Den nuvarande utformningen av förslaget jämför genom de definitioner som använts Försvarshögskolan i för hög grad med yrkeshögskolorna, vilket gör att det är nödvändigt och mycket viktigt att

tydligare och i rätt ordning lyfta fram forskningens ställning för att också denna skillnad ska bli framhåvd.

Finlands studentkårers förbund rf och Kadettöverikunta föreslog att till lagen ska fogas en reglering gällande en studentkår vid Försvarshögskolan. Också de civila studerandena behöver någon som försvarar deras intressen och rättigheter. Till exempel den nuvarande föreningen Kadettöverikunta ry kan inte vara en sådan försvarare, eftersom endast sådana studerande som utbildas för en militär karriär antas i denna förening. Risken för att de civila studerandena blir förlorare i universitetssamfundet är i sig ett övertygande motiv för att en ny studentkår bör grundas.

Finlands studentkårers förbund rf betonade att det är nödvändigt att trygga de civila studerandenas studiesociala förmåner och tjänster för att det inte vid Försvarshögskolan ska uppstå grupper som är ojämlika vad gäller studiemöjligheter och utkomstförutsättningar. Dylika föremål för särskild uppmärksamhet är åtminstone omständigheter som sammanhänger med de civila studerandenas studiestöd, boende, bospisning och hälsovård.

Officersförbundet rf ansåg att förbindelserna om tjänstgöring inte motsvarar nuvarande praxis inom försvarsmakten och inte heller det förfarande som tidigare överenskommit vid lokala förhandlingar i enlighet med tjänstkollektivavtalssystemet. Enligt gammal praxis har förbindelstiden varit förenlig med studietiden. Således skulle den som studerade till kandidat i militärvetenskaper ingå en förbindelse på högst tre år, den som studerade till magister i militärvetenskaper en förbindelse på högst två år och den som studerade till generalstabsofficer en förbindelse på högst två år.

Löntagarföreningen Pardia rf fäste uppmärksamheten vid att i lagförslaget inte alls behandlas möjligheten att räkna sig studier till godo i fall där institutsofficerare kompletterar sina studier till examina vid Försvarshögskolan. Kompletteringen av examina är en väsentlig del av utvecklandet av personalsystemet och kunnandet.

De förslag till ändringar som gjorts i utlåtandena har i mån av möjlighet beaktats.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lag om Försvarshögskolan

Lagens rubrik. Som rubrik på lagen föreslås lag om Försvarshögskolan, vilket är en beskrivande rubrik.

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Ställning. Enligt 10 a § i den gamla lagen om försvarsmakten är Försvarshögskolan en högskola som är underställd huvudstaben. I 5 § i den lag om försvarsmakten som trädde i kraft den 1 januari 2008 föreskrivs att i fråga om militär utbildning vid Försvarshögskolan bestäms särskilt. Dessutom nämns Försvarshögskolan i 24 § som gäller försvarsmaktens ledning och förvaltningsenheter.

Enligt 29 § i lagen om försvarsmakten beslutar försvarsministeriet om placeringen av Försvarshögskolan. Kommendören för försvarsmakten har rätt att besluta om detaljerade sammansättningar och ledningsförhållanden, som inte har betydande verkan samhälleligt, ekonomiskt eller med tanke på personalen.

I 4 § i förordningen om Försvarshögskolan konstateras att kommendören för försvarsmakten bestämmer om Försvarshögskolans ställning och ledningsförhållanden i militära kommandomål. I förslaget föreskrivs om Försvarshögskolans ställning att den är en militärvetenskaplig högskola som hör till försvarsmakten och lyder under kommendören för försvarsmakten.

I fortsättningen ska Försvarshögskolan således vara direkt underställd kommendören för försvarsmakten. I 25 § i lagen om försvarsmakten föreskrivs att den direkta ledningen av och tillsynen över försvarsmakten ankommer på kommendören för försvarsmakten. Också huvudstaben är underställd kommendören för försvarsmakten. Huvudstaben är ledningsstab för kommendören för försvarsmakten och bereder de ärenden som kommendören ska avgöra. Därför är det onödigt att särskilt föreskriva att Försvarshög-

skolan lyder under eller styrs av huvudstaben.

Huvudstaben ska dock i den föreslagna lagen ges uttrycklig behörighet. Enligt 14 § i den föreslagna lagen ska huvudstaben besluta om grunderna för val av studerande och anta utländska studerande. Huvudstaben ska också göra framställningar till kommendören för försvarsmakten om antalet studerande som ska antas för att avlägga examen och för fortbildning. Det slutliga beslutsfattandet ska ankomma på kommendören.

Huvudstaben svarar för att försvarsmaktens utbildning är nationellt och internationellt kompatibel. Av detta skäl fastställer huvudstaben examenskraven för de militärvetenskapliga examina och målen för studierna för militäryrket. Dessa bereds i intensivt samarbete med Försvarshögskolan och försvarsgrenarna.

Huvudstaben är ledningsstab för kommendören och bereder styrningen av Försvarshögskolan också i den nya förvaltningsstrukturen och det nya ledningsförhållandet. Utbudet av utbildning och beslutet om antalet som ska utbildas godkänns i försvarsmaktens verksamhetsplan.

Försvarshögskolan svarar för den militärvetenskapliga forskningen och den undervisning som grundar sig på forskningen. En del av den undervisning som ingår i examen kan Försvarshögskolan förvärva av försvarsgrens-, vapenslags- och sektorskolorna samt av gräns- och sjöbevakningsskolan samt i framtiden också t.ex. av universiteten (militärmusikundervisningen och undervisningen inom det tekniska området).

Försvarshögskolans interna organisation ska fortsättningsvis vara militärisk. Bestämmelsen är informativ, eftersom det i 30 § i lagen om försvarsmakten föreskrivs att försvarsmaktens interna organisation är militärisk. Studierna är militäriskt arrangerade och påminner om studier vid ett internat.

Militärisk organisation betyder bl.a. att också vid Försvarshögskolan följs de interna direktiv som organiserar verksamheten på annat håll inom försvarsmakten. Vid För-

svarshögskolan följs försvarsmaktens allmänna tjänstgöringsreglemente och även i övrigt uppför man sig enligt militära regler när man är verksam där.

De som innehar en militärtjänst vid Försvarshögskolan och de studerande som utbildas för dessa tjänster är personer som lyder under militärt kommando, dvs. de är skyldiga att iakttä militära kommandon. På dem tillämpas bestämmelserna om krigsmän i 45 kap. i strafflagen. I brott som är av betydelse med tanke på disciplin och militär ordning kan man ingripa med militärdisciplinära åtgärder.

De som utbildas för en militärtjänst eller de studerande som tjänstgör i en sådan använder militär-uniform. På lektionerna är närvaroplikt. Utöver egentligt studerande deltar studerandena i militärövningar och i fysiskt påfrestande utbildningsläger. Semestern är årligen cirka sex veckor lång.

Högskolan leds av en rektor som innehar en militärtjänst. Också en del av lärarna innehar militärtjänster.

2 § Uppgifter. Försvarshögskolan har till uppgift att främja militärvetenskaplig forskning och att meddela militärvetenskaplig undervisning för uppgifter inom försvarsmakten och gränsbevakningsväsendet och för andra sakkunniguppgifter inom den militärvetenskapliga sektorn. Hittills har uppgifterna räknats upp mera detaljerat i förordningen om Försvarshögskolan. I den föreslagna lagen preciseras uppgifternas innehåll i andra paragrafer. Försvarshögskolan leder den undervisning som ingår i de kandidat- och magisterexamen i militärvetenskaper som ges i militära inrättningar och i gräns- och sjöbevakningsskolan som hör till gränsbevakningsväsendet.

Försvarshögskolans uppgift ska fortsättningsvis vara att planera och ordna undervisning som leder till de examina som krävs för officerstjänster vid försvarsmakten och gränsbevakningsväsendet. Det föreslås att Försvarshögskolans undervisning som leder till examina ska öppnas också för andra studerande än dem som väljs till en officerstjänst inom försvarsmakten och gränsbevakningsväsendet.

De examina som ska avläggas vid Försvarshögskolan är kandidatexamen i militär-

vetenskaper, magisterexamen i militärvetenskaper, generalstabsofficersexamen och doktorsexamen i militärvetenskaper. Civila studerande avlägger endast kandidatexamen eller magisterexamen i militärvetenskaper men inte de studier för militäryrket som utöver examen förutsätts för en officerstjänst.

Försvarshögskolan är också ett forskningsinstitut. Förutom att forskningen betjänar försvarsmaktens långsiktiga planering och utveckling genom att producera den kunskap som behövs vid beslutsfattandet realiserar den också en samhällelig serviceuppgift.

Även vid Försvarshögskolan bör undervisningen grunda sig på den senaste militärvetenskapliga forskningen och forskningen i övriga studieämnen som är viktiga med tanke på försvaret. Försvarshögskolan har till uppgift att främja militärvetenskaplig forskning och vetenskaplig bildning, meddela den högsta militärvetenskapliga undervisningen som grundar sig på forskning och bästa praxis inom sektorn och som krävs för officerstjänster vid försvarsmakten och gränsbevakningsväsendet och för andra sakkunniguppgifter inom den militärvetenskapliga sektorn samt att fostra studerandena till att tjäna fosterlandet och mänskligheten. Regleringen motsvarar den som ingår i universitetslagen.

Försvarshögskolan förväntas förmedla sitt forskningsarbete och sin undervisningsverksamhet till sitt verksamhetsområde och medverka till att de forskningsrön och innovationer som uppkommer vid forskningen och undervisningen effektivt kan ställas till samhällets disposition.

Det föreslås att i paragrafens 2 mom. ska en bestämmelse tas in som klarare än för närvarande ålägger Försvarshögskolan att vid skötseln av sina uppgifter agera i växelverkan med det övriga samhället samt att främja forskningsrönens samhälleliga verkningsfullhet. Motsvarande bestämmelse finns också i universitetslagen.

Försvarsgrenarna och gränsbevakningsväsendet svarar för de studier för militäryrket som utöver högskoleexamen krävs för en officerstjänst. Militäryrkesundervisning ges vid försvarsmaktens försvarsgrens-, vapenslags- och sektorskolor samt vid gränsbevakningsväsendets gräns- och sjöbevakningsskola. Militäryrkesstudier kan också arrangeras vid

Försvarshögskolan när detta är ändamålsenligt med tanke på organiserandet av undervisningen. Undervisningen inom gränssäkerhetsområdet genomförs vid Gräns- och sjöbevakningsskolan som hör till gränssäkerhetsväsendet. Försvarshögskolan leder den undervisning som ingår i kandidatexamen och magisterexamen i försvarsvetenskaper och som meddelas vid de militära inrättningarna.

Huvudstaben har till uppgift att fastställa de allmänna målen för undervisningen vid Försvarshögskolan och sammanjämka Försvarshögskolans undervisning med övrig utbildning som meddelas vid försvarsmakten. .

3 §. Utvärdering. Enligt vad som föreslås ska Försvarshögskolan utvärdera sin undervisning och forskning samt hur verksamheten är. Försvarshögskolans verksamhet förutsätter att verksamheten utvärderas, något som avses bli inbegripet också på författningsnivå som en fast del av säkerställandet av utvecklandet av och kvaliteten på Försvarshögskolans verksamhet.

Utöver en utvärdering av utbildningen och forskningen bedömer Försvarshögskolan deras verksamhetsfullhet också efter utbildningens granskning både ur individens och samhällets perspektiv. Mål för granskningen kan vara bl.a. forskningens och utbildningens ekonomiska, sociala, t.ex. arbetsmarknadspolitiska samt bildningsmässiga verkningar.

Försvarshögskolan ska också delta i en extern utvärdering av dess verksamhet. Försvarshögskolan ska dessutom offentliggöra resultaten av den utvärdering den har arrangerat. Vid Försvarshögskolan har den första utvärderingen genomförts år 2001 som ett externt utvärderingsförfarande, och resultaten av det har också offentliggjorts (Maanpuolustuskorkeakoulun arviointi. Publikationer av Rådet för utvärdering av högskolorna 2:2001).

2 kap. Undervisning

4 §. Undervisningens öppenhet. Den militärvetenskapliga undervisningen vid Försvarshögskolan ska enligt vad som föreslås huvudsakligen vara öppen. Av ett motiverat skäl ska möjligheten att följa med undervis-

ningen kunna begränsas. Bestämmelsen motsvarar rådande läge.

Den militärvetenskapliga undervisningen vid Försvarshögskolan är öppen, om inget annat följer av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). Dessutom kan Försvarshögskolans rektor begränsa möjligheten att följa med undervisningen för att garantera säkerheten vid tjänstgöringen, till följd av att undervisningslokalerna är begränsade eller av ett annat motsvarande motiverat skäl.

Rätten att följa med undervisningen ska kunna begränsas av ett motiverat skäl också t.ex. om det till följd av trånga lokaler skulle vara till förfång för undervisningsarbetet att låta utomstående vara med. Andra skäl kan vara den undervisningsmetod som ska användas eller om det är uppenbart att utomstående närvaro stör elevernas och lärarens arbete.

Vid Försvarshögskolan meddelas också militärrykesundervisning till vilken anknyter användning av vapen och ammunition. Säkerhetsföreskrifterna vid skytte och sprängningsövningar förutsätter att de som deltar i övningarna har adekvat utrustning.

Till följd av Försvarshögskolans verksamhets karaktär behandlas vid undervisningen ibland sådan information som med tanke på försvarets säkerhet ska hemlighållas och är säkerhetsklassificerad. Detta kan medföra ett behov att begränsa undervisningens öppenhet. Till denna del ska det hänvisas till lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

5 §. Avgiftsfri undervisning. Den undervisning som leder till examina ska vara avgiftsfri för studeranden. Detta motsvarar nuläget och bestämmelsen i 8 § i universitetslagen.

Vid annan utbildning ska avgifter kunna tas ut i enlighet med de grunder som föreskrivs i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

Avgiftsbelagd undervisning är JOO-studier, dvs. avläggandet av studiehelheter och delar som ingår i examina liksom också de kurser som Försvarshögskolan särskilt köper in av utomstående t.ex. med anknytning till samarbetet inom säkerhetssektorn med myndigheterna eller försvarsmaterielindustrin. Även komplettering av ia.-

officersexamen till magisterexamen i militärvetenskaper är avgiftsbelagd.

6 §. Examina. Det föreslås att i paragrafen ska föreskrivas om de examina som kan avläggas vid Försvarshögskolan. Vid Försvarshögskolan kan avläggas kandidatexamen i militärvetenskaper, som är en lägre högskoleexamen, magisterexamen i militärvetenskaper, som är en högre högskoleexamen, samt påbyggnadsexamina som är generalstabsofficers examen och doktorsexamen i militärvetenskaper.

Bestämmelser om examinas ställning i systemet för högskoleexamina ingår i förordningen om högskolornas examenssystem (464/1988).

Närmare bestämmelser om målen för och omfattningen av de examina som kan avläggas vid Försvarshögskolan, om studiernas uppbyggnad samt om arrangerandet av undervisningen ska meddelas genom förordning av statsrådet.

7 §. Fortbildning och annan utbildning samt undervisning. Vid Försvarshögskolan kan ordnas fortbildning och annan utbildning samt ges militäryrkesundervisning.

Försvarshögskolan ger personer som har avlagt högre högskoleexamen eller andra personer som har tillräckliga studiefärdigheter inom försvarsförvaltningens och gränsbevakningsväsendets olika personalgrupper fortbildning samt olika personalgrupper sektoris undervisning. Vid högskolan ges också undervisning som siktar till komplettering av en examen.

Vid försvarshögskolan kan dessutom ordnas avgiftsbelagda kurser som är avsedda för personer utanför försvarsförvaltningen och gränsbevakningsväsendet.

Försvarshögskolan verkställer de riksfattande försvarskurserna. För närvarande bestäms om dem i förordningen om Försvarshögskolan samt i statsrådets förordning om Delegationen för försvarsundervisning (329/2006).

Studier för militäryrket är en förutsättning för en officerstjänst. Studier för militäryrket är bl.a. utbildning och övning som sammanhänger med möjligheten att få arkebuseringsrättigheter. Det är inte fråga om vetenskapliga studier och de ger inga studiepoäng för högskoleexamen.

Försvarshögskolan svarar för de militärvetenskapliga examina och styr den undervisning som ingår i kandidatexamen och magisterexamen i militärvetenskaper och ges vid andra militärinrättningar. De militärvetenskapliga studierna är studier som ingår i examen och har ectspoängsatts och för vilka Försvarshögskolan ansvarar.

Militäryrkesstudierna är studier som en försvarsgren har organisationsansvaret för och i fråga om vilka avläggandet är en förutsättning för utnämning till en officerstjänst, t.ex. studier och övningar som anknyter till förvärvandet av tillstånd, rättigheter, kompetens och annan praktisk yrkesskicklighet.

Försvarsgrenarna svarar för de militäryrkesstudier som utöver en högskoleexamen krävs för en officerstjänst och beslutar om innehållet i militäryrkesstudierna. Dyliga studier kan ordnas av försvarsgrens-, vapenslags- och sektorskolorna, gräns- och sjöbevakningsskolan samt i en del fall också av Försvarshögskolan. För att förbättra utbildningssystemets kostnadseffektivitet kan representanter för olika personalgrupper, kadetter, underofficerare, specialofficerare, institutofficerare och i en del fall också civila personer eller reservister som tjänstgör hos försvarsmakten eller strategiska partner, delta i samma militäryrkesundervisning.

Huvudstaben fastställer och sammanjämkar examensmålen samt målen för militäryrkesstudierna och annan fortbildning.

8 §. Undervisnings- och examensspråk. Undervisnings- och examensspråket ska vara finska. Försvarshögskolan ska kunna besluta att undervisning kan ges samt lärdomsprov skrivas antingen på finska eller svenska.

För närvarande föreskrivs om undervisningsspråket i 27 § i förordningen om Försvarshögskolan. Enligt den bestäms i instruktionen om användning av ett annat undervisningsspråk än finska.

Möjligheten att använda andra språk är viktig med tanke på att övningar och undervisningsevenemang ska kunna genomföras på olika språk. Delegeringen av beslutanderätten är förenlig t.ex. med universitetslagen.

Detta motsvarar också nuläget såväl i fråga om den utbildning som leder till grundexamina som också den som leder till påbygg-

nadsexamina, eftersom t.ex. internationella övningar redan nu huvudsakligen realiseras på engelska för träning med tanke på internationella operationer. Dessutom har som en del av generalstabsofficersexamen också ett par gånger ordnats gemensamma krigsövningar med Sverige.

Språklagen (423/2003) trädde i kraft vid ingången av år 2004. Enligt 4 § i språklagen finns bestämmelser om undervisningsspråk, språk som läroämne och examensspråk i lagstiftningen om utbildning. Försvarshögskolans undervisnings- och examensspråk är finska. Försvarshögskolan ordnar enligt behov utbildning som utbildningsprogram och kurser som genomförs på svenska. Denna andel av grundexamina har utökats främst i fråga om språkundervisningen under de senaste åren till följd av de skyldigheter som statsrådets förordning om behörighetsvillkor som gäller officerares kunskaper i finska och svenska (9/2004) ställer.

Försvarshögskolan ska ha möjlighet att besluta om användningen av andra än nationalspråken i undervisningen och i lärdomsprov. En dylik situation kan t.ex. vara en utländsk studerandes lärdomsprov eller ett lärdomsprov som hänför sig till ett internationellt forskningsprojekt. Då kan ett forskningsarbete vara skrivet t.ex. på engelska, franska, tyska eller något annat språk.

En studerande ska ha rätt att i samband med antagningen och i prov samt i ett lärdomsprov använda antingen finska eller svenska.

3 kap. Förvaltning och organisation

Enligt 119 § i grundlagen ska de allmänna grunderna för statsförvaltningens organ regleras genom lag, om deras uppgifter omfattar utövning av offentlig makt. Enligt motiveringarna till denna paragraf (RP 1/1998 rd) är det fråga om utövning av offentlig makt t.ex. när en enhet kan utfärda sådana föreskrifter som avses i 80 § 2 mom. eller fatta beslut om enskilda individers rättigheter, skyldigheter och förmåner, använda maktmedel samt på andra sätt ingripa i de grundläggande fri- och rättigheterna. Enhetens utövning av offentlig makt ska dessutom anses vara betydande. Med det i bestämmelsen an-

vända uttrycket de allmänna grunderna avses enligt förarbetet närmast enhetens namn, bransch och huvudsakliga uppgifter.

Andra vid Försvarshögskolan än de tjänstemän, avdelningar och enheter som nämns i förslaget utövar inte sådan offentlig makt att om dem borde föreskrivas i lag på det sätt som avses i grundlagen. Offentlig makt i detta hänseende utövar endast de tjänstemän, avdelningar och enheter som räknas upp i lagen och vilkas verksamhetsområde, huvudsakliga uppgifter och behörighet ska definieras i lagen.

9 §. Organisation. Till Försvarshögskolan ska höra en stab, avdelningar, ämnesinstitutioner och andra enheter.

Utbildningsprogrammen verkställs på examensavdelningarna. De är kadettskolan och avdelningen för påbyggnadsexamina. I fortsättningen nämns avdelningarnas namn inte, eftersom deras uppgifter inte innebär sådant utövande av offentlig makt som avses i 119 § i grundlagen.

Undervisningen planeras och verkställs av ämnesinstitutionerna: institutionen för taktik, institutionen för strategi, institutionen för teknik, institutionen för ledning, krigshistoriska institutionen och institutionen för utbildningsförmåga samt institutionen för betyendevetenskaper. Institutionerna svarar också för sin sektors forskning och forskarutbildning.

Närmare bestämmelser om indelningen av Försvarshögskolan i avdelningar och andra enheter för organiserande av forskning och undervisning ingår i Försvarshögskolans instruktion.

Dessutom finns vid Försvarshögskolan ett bibliotek, Krigsmuseet och skolan arrangerar de riksomfattande försvarskurserna. Försvarshögskolans bibliotek styr och utvecklar biblioteksverksamheten inom försvarsmakten. Biblioteket har de mest omfattande militärvetenskapliga tidnings- och boksamlingarna i Finland. Krigsmuseet är försvarsmaktens centralmuseum och riksomfattande krigshistoriskt specialmuseum.

I fortbildnings- och utvecklingscentret ges fortbildning, forskas det i och utvecklas försvarsmaktens personalsektor samt metoder, miljöer, teknologier och informationssystem med anknytning till studier, utbildning och

arbete inom försvarsmakten samt produceras arbets-, läro- och kommunikationsmaterial för försvarsmaktens behov. Försvarsmaktens bildcentral, som hör till fortbildnings- och utvecklingscentret, fotograferar försvarsmaktens verksamhet, redskap och personer. Den tillverkar bilder och upprätthåller ett foto- och videoarkiv samt ger försvarsmaktens trupper tekniskt stöd i frågor som gäller fotograferingsbranschen.

10 §. Rektor. Rektorn leder, styr och övervakar Försvarshögskolans verksamhet. Rektorn styr också den undervisning som leder till militärvetenskapliga examina och ska verkställas någon annanstans än vid Försvarshögskolan på det sätt som bestäms närmare i instruktionen. Detta motsvarar till innehållet för närvarande 5 § i förordningen om Försvarshögskolan.

De ärenden som ankommer på Försvarshögskolan avgörs av rektorn, om inget annat föreskrivs i denna eller någon annan lag. I den av rektorn fastställda arbetsordningen kan ett ärende som hör till rektorns behörighet och som är av liten betydelse ges en annan tjänsteman vid Försvarshögskolan för avgörande, om ärendet gäller personalförvaltningen eller annan intern förvaltning, givande av ett utlåtande eller en utredning eller framläggande av ett förslag eller interna föreskrifter. Detta gäller dock inte de ärenden om vilka det föreskrivs i lag att rektorn ska avgöra dem.

Rektorn ska ha rätt att avgöra ett ärende om vilket i instruktionen eller arbetsordningen har bestämts att en annan tjänsteman ska avgöra det.

11 §. Studiestödsnämnd. Av en ändring som föreslås i lagen om studiestöd (651/1994) följer att vid Försvarshögskolan ska grundas en studiestödsnämnd. Bestämmelser om tillsättandet av nämnden, om dess sammansättning och uppgifter ingår i lagen om studiestöd.

Enligt 9 a § i lagen om studiestöd har studiestödsnämnden till uppgift att följa framgången i studierna och ge utlåtande om studieframgången, ange tillräcklig omfattning i fråga om studier som bedrivs under sommaren och i enskilda fall ge utlåtande till Folkpensionsanstalten, ange tillräcklig omfattning i fråga om studier som bedrivs utomlands på

annat sätt än via studentutbytesprogram samt ge utlåtande om huruvida en låntagare som har fått statsborgen för studielån och som har avlagt examen är berättigad till studielånsavdrag och ge utlåtande om huruvida en studerande som har fått studiestöd under den maximala tiden kan beviljas förlängning av den tid som berättigar till studiestöd.

12 §. Kollegiala förvaltningsorgan. För utvecklande av undervisningen och forskningens samt i frågor som gäller avläggande av examina, bedömning av en studerande samt avstängning av en studerande och avbrytande av studier kan vid Försvarshögskolan finnas beredande och rådgivande förvaltningsorgan med flera medlemmar, såsom delegationer, undervisnings- och forskningsråd samt lärarråd.

Bestämmelser om sammansättningen av förvaltningsorganen med flera medlemmar och om övriga uppgifter finns i arbetsordningen.

Den föreslagna bestämmelser motsvarar långt 5 § 2 mom. och 7 § 2 mom. i den nuvarande förordningen. Bestämmelsen är dock mera allmän och möjliggör främst grundandet av olika förvaltningsorgan med flera medlemmar för de uppgifter som avses i lagen. Uppgifternas innehåll ska preciseras i instruktionen.

13 §. Personal. Försvarshögskolans personal innehar tjänster vid försvarsmakten. Vid försvarshögskolan finns professorstjänster. Dessutom finns annan undervisnings- och forskningspersonal samt personal för skötsel av andra uppgifter. I fråga om behörighetsvillkoren för tjänsterna ska det hänvisas till lagen om försvarsmakten och statsrådets förordning om försvarsmakten.

Professorstjänsterna är civila tjänster. Vid tillsättandet av professorerna följs i tillämpliga delar vad som föreskrivs i lagen (856/1991) och förordningen (1581/1991) om tillsättning av tjänster som professor och biträdande professor vid högskolor. Tjänsteförslagsmyndighet är Försvarshögskolans forskningsråd.

Bestämmelser om behörighetskraven för forskningsledartjänsten och professorstjänsten ingår i 12 § 2 och 3 punkten i statsrådets förordning om försvarsmakten.

I 37 § i lagen om försvarsmakten finns en allmän bestämmelse om behörighetsvillkoren för tjänsterna vid försvarsmakten. Den som utnämns till en tjänst vid försvarsmakten ska, utöver det som någon annanstans i lag föreskrivs om allmän behörighet för statstjänst, ha den tillförlitlighet som uppgifterna förutsätter. Av dem som utnämns till en militärtjänst vid försvarsmakten krävs dessutom att de har fullgjort värnplikt i vapentjänst eller frivillig militärtjänst för kvinnor vid försvarsmakten eller gränsbevakningsväsendet i Finland och att de till sin hälsa och fysiska kondition är lämpliga för tjänsten.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om särskilda behörighetsvillkor för tjänstemän vid försvarsmakten, såsom utbildning, erfarenhet samt den ledarförmåga som krävs i förmansuppgifter. Detta gäller också behörighetsvillkoren för tjänsterna vid Försvarshögskolan.

4 kap. Antagning av studerande

14 §. Antagning som studerande. Det föreslås att i 1 mom. ska föreskrivas närmare om vilka examina en studerande kan antas för att avlägga. En studerande ska kunna antas för att avlägga både kandidatexamen och magisterexamen i militärvetenskaper, någonsida examen eller påbyggnadsexamen.

En studerande som antas för att bedriva studier som leder till officerstjänst ska utöver kandidatexamen eller magisterexamen i militärvetenskaper också bedriva de militäryrkesstudier som avses i 2 § 3 mom.

I fråga om antagningen av studerande följs praxis enligt vilken de som har fått gymnasieutbildning eller en utbildning på motsvarande nivå antas till utbildning som leder till kandidatexamen och magisterexamen i militärvetenskaper.

I en del fall får studerandena rätt att avlägga endast den lägre högskoleexamen. De som ska utbildas för officerstjänst vid försvarsmakten ska i regel antas för att avlägga både lägre och högre högskoleexamen.

De som ska utbildas för en tjänst inom gränsbevakningsväsendet antas för att avlägga endast lägre högskoleexamen. Vid gränsbevakningsväsendet finns tjänster där behörighetskravet är kandidatexamen i militärve-

tenskaper samt särskilt fastställda yrkesstudier.

Vid Försvarshögskolan övergick man år 2006 till en ny examensstruktur i två steg. De som har antagits till högskolan får rätt att studera till magisterexamen. Den lägre högskoleexamen, kandidatexamen i militärvetenskaper, avläggs på tre år och den högre högskoleexamen, magisterexamen i militärvetenskaper, avläggs på två år.

Efter avlagd kandidatexamen i militärvetenskaper utnämns den studerande till en tidsbunden tjänst som yngre officer och fördjupar den erhållna undervisningen under 3 – 4 år i arbetslivet. Efter arbetslivsfasen avlägger den studerande magisterexamen.

Sedan de utexaminerats som magistrar i militärvetenskaper får de studerande i ordinarie officerstjänst vid försvarsmakten.

För att avlägga enbart högre högskoleexamen ska en studerande kunna antas när Försvarshögskolan antar en studerande på basis av en lämplig lägre högskoleexamen eller annan utbildning på motsvarande nivå för att bedriva studier som leder till en högre högskoleexamen.

Såsom för närvarande ska Försvarshögskolan anta studerandena. Om antagning av utländska studerande ska dock huvudstaben besluta.

Huvudstaben ska besluta närmare om grunderna för antagningen av studerande.

Studerande antas med hjälp av urvals- och lämplighetsprov. Om ordnandet av dem beslutar Försvarshögskolan. När alla sökande inte kan antas till utbildningen på grund av att antalet studerande vid Försvarshögskolan har begränsats, ska enhetliga urvalskriterier tillämpas på sökandena.

Lämplighet för officerskarriär testas genom ett lämplighetsprov, i vilket endast de deltar som söker in för de studier som krävs för officerstjänst. Urvalsprovet innehåller bl.a. ett materialprov. Lämplighetsprovet innehåller bl.a. en psykologisk lämplighetsbedömning samt ett löptest på 12 minuter.

Enligt 5 mom. kan en studerande under samma läsår ta emot endast en studieplats som leder till en högskoleexamen. Denna begränsning motsvarar begränsningen i 18 § i universitetslagen. Målet med bestämmelsen i universitetslagen har varit att ge så många

personer som möjligt en chans till högskolestudier och samtidigt garantera att studieplatserna används effektivt. I detta syfte har undervisningsministeriet samt universiteten i sina inbördes resultatavtal kommit överens om en utvecklingslinje, enligt vilken en person som antagits för universitetsstudier under samma år endast kan ta emot en studieplats som leder till en högskoleexamen. Begränsningen har utsträckts till att gälla också studieplatser vid yrkeshögskolor. Motsvarande begränsning ska också gälla studieplatserna vid Försvarshögskolan.

15 §. Kompletterande studier för avläggande av magisterexamen i militärvetenskaper. Det kan förutsättas att de studerande som valts för att avlägga magistersexamen i militärvetenskaper utöver de studier som ingår i magisterexamen också ska avlägga s.k. kompletterande studier eller överbryggande studier, med vilka den tidigare kunskapsnivån och kunnandet fås på den nivå som studierna till magister i militärvetenskaper kräver. Redan i samband med valet till magisterutbildning kartläggs preliminärt de kompletterande studier som varje studerande ska avkrävas. Urvalskriterierna bör dock vara sådana att kompletterande studier inte krävs i större omfattning än vad som motsvarar ett års studier. I inledningen av studierna görs personliga studieplaner för studerandena, i vilka deras tidigare studier och den tillämpliga arbetserfarenhet som ska beaktas i utbildningen tas i beaktande.

16 §. Behörighet för studier som leder till högskoleexamen samt de tilläggskrav som ska ställas på studier som leder till officers-tjänst. I 1 mom. ska föreskrivas om behörighet för studier som leder enbart till en lägre eller till både en lägre och högre högskoleexamen.

Behörig som studerande är en person som har avlagt finländsk studentexamen eller fått motsvarande utländsk utbildning eller som Försvarshögskolan annars konstaterar besitta motsvarande kunskaper och färdigheter för studier.

För att avlägga magisterexamen i militärvetenskaper och militäryrkesstudier vilka krävs för en officerstjänst ska också en person som har avlagt lägre högskoleexamen vid en annan läroinrättning än Försvarshögskolan

kunna antas. Därför är det nödvändigt att i 2 mom. föreskriva särskilt om behörighet för sådan utbildning som enbart leder till högre högskoleexamen. Till sin nivå tillräcklig behörighet för studier som leder enbart till en högre högskoleexamen ska en lämplig lägre högskoleexamen ge som har avlagts någon annanstans än vid Försvarshögskolan eller en lämplig utländsk utbildning, som i landet i fråga ger behörighet för motsvarande högskolestudier eller om Försvarshögskolan konstaterar att sökanden annars har tillräckliga kunskaper och färdigheter för studierna.

I 3 mom. ska det föreskrivas om de tilläggskrav som ska ställas på dem som väljs till officerstjänst vid försvarsmakten och gränsbevakningsväsendet.

I fråga om den som antas för studier som leder till officerstjänst krävs dessutom att personen är finsk medborgare och har fått reservofficersutbildning innan studierna inleds. Dessutom ska personen till sitt hälsotillstånd och annars vara lämplig att sköta uppgifter inom försvarsmakten eller gränsbevakningsväsendet och högst 26 år, om det är fråga om en som ska utbildas till flygare, dock högst 23 år.

Av en person som ska utbildas för en tjänst inom gränsbevakningsväsendet förutsätts att han eller hon uppfyller de behörighetskrav som ställts för en officerstjänst vid gränsbevakningsväsendet. De kadetter som får den utbildning som krävs för en officerstjänst vid gränsbevakningsväsendet ska uppfylla de krav gällande hälsa som iakttas vid gränsbevakningsväsendet.

Försvarshögskolans rektor ska av ett särskilt skäl kunna bevilja undantag från ålderskravet i 3 mom. 4 punkten i likhet med i dagens läge. Dylika särskilda skäl, på basis av vilka sökande som överskrider åldersgränserna har kunnat antas för studier vid Kadettskolan, har varit t.ex. studier eller examina som avlagts tidigare på annat håll.

17 §. Behörighet för studier som leder till påbyggnadsexamen. Påbyggnadsexamina vid Försvarshögskolan är generalstabsofficersexamen och doktorsexamen i militärvetenskaper. Generalstabsofficersexamen har en omfattning på minst 140 studiepoäng. Studierna utgörs av en stabsofficerskurs och en generalstabsofficerskurs. För doktorsexamen i mi-

litärvetenskaper studerar man i ett vetenskapligt påbyggnadsutbildningsprogram.

Alla försvarsmaktens och gränsbevakningsväsendets officerare som har en ordinarie tjänst studerar vid stabsofficerskursen. Kursen utgör en del av de militärvetenskapliga påbyggnadsstudierna. Ungefär var tredje studerande vid stabsofficerskursen väljs till generalstabsofficerskursen på basis av lämplighet och studieframgångar.

Generalstabsofficersexamen planeras och organiseras så att studerandena uppnår de kunskaper och färdigheter som krävs för de högsta officersuppgifterna samt forskarfärdigheter på första påbyggnadsexamensnivå enligt det allmänna högskolesystemet. Huvudämnena inom generalstabsofficersexamen är krigskonst, som inbegriper strategi, operationsfärdighet och taktik, samt krigshistoria. Andra läroämnen är ledning, krigsteknik, militärpedagogik samt militärpsykologi och militärsociologi. Forskningsutbildningen och det diplomarbete som hänför sig till den är en väsentlig del av examen.

Studierna täcker alla försvarsmaktens verksamhetsmiljöer från normala förhållanden till undantagsförhållanden. Tyngdpunkten ligger klart på det nationella försvaret, som stöds av de studier som förbereder inför multinationella krishanteringsuppgifter.

Behörig för studier som leder till generalstabsofficersexamen är en person som har avlagt en högre högskoleexamen vid Försvarshögskolan. Av särskilda skäl kan en sådan sökande antas för att avlägga generalstabsofficersexamen som har en lämplig högre högskoleexamen från en annan högskola och annars konstateras ha tillräckliga kunskaper och färdigheter för studierna. Vid behov kan Försvarshögskolan ställa krav på förhandskunskaper för påbyggnadsstudier, t.ex. förutsätta att ett visst studieavsnitt avläggs innan sökanden kan antas för påbyggnadsstudier, eller ställa minimikrav på vitsorden i en högre högskoleexamen.

Kravet på förhandskunskaper talar om vilka studieavsnitt som krävs av en studerande innan följande studieperiod får avläggas. Kravet på förhandskunskaper kan vara en förutsättning utgående från vilken studierätt beviljas.

Det vetenskapliga påbyggnadsutbildningsprogrammet leder till doktorsexamen i militärvetenskaper. Vid Försvarshögskolan kan man studera för en doktorsexamen i militärvetenskaper i ledning, krigshistoria, operationsfärdighet och taktik, militärpedagogik, krigsteknik, strategi samt militärpsykologi och militärsociologi.

Forskningsämnet bör lämpa sig för Försvarshögskolans undervisningsämnen. Forskningschefen väljer tillsammans med forskningsrådet studerandena till doktorsprogrammet.

Behörig som studerande för studier som leder till doktorsexamen i militärvetenskaper är en person som har avlagt generalstabsofficersexamen. Av ett särskilt skäl kan en sådan sökande som har avlagt högre högskoleexamen vid Försvarshögskolan eller någon annan högskola antas för att avlägga doktorsexamen i militärvetenskaper.

Vid Försvarshögskolans doktorandprogram studerar också civila studerande samt officerare i svensk tjänst och officerare i avsked. Intresset från civilt håll för programmet är betydande, vilket visas av det faktum att doktor i militärvetenskaper snabbt har etablerat sin ställning som en eftersträfvansvärd akademisk högre påbyggnadsexamen.

18 §. Fastställande av antalet studerande. Kommendören vid försvarsmakten fastställer årligen i försvarsmaktens verksamhetsplan antalet studerande som kan antas för att avlägga examina och för fortbildning. Gränsbevakningsväsendets stab fastställer för sin del antalet studerande som kan antas för tjänstgöring vid gränsbevakningsväsendet.

19 §. Uppgifter om hälsotillstånd och säkerhetsutredning i fråga om en som ansöker om studierätt. Försvarshögskolan ska besluta om de krav som gäller hälsotillståndet och som avses i 16 § 3 mom. 3 punkten och om andra krav. Den som ansöker om att få börja studera bör ge Försvarshögskolan de uppgifter om sitt hälsotillstånd som behövs vid bedömningen av om sökanden kan antas som studerande. Deltagande i studier som leder till officerstjänst förutsätter att studeranden har tillräcklig fysisk och psykisk hälsa och handlingsförmåga.

I det urvalsprov och de tester som avses i den föreslagna lagen försöker man reda ut förutsättningarna för att delta i utbildningen för dem som ansöker till studerande. Sökanden ska tillstålla Försvarshögskolan ett läkarutlåtande som behövs vid bedömningen av sökanden och andra nödvändiga utredningar i anknytning till detta i enlighet med begäran.

Bestämmelser om den drogtestning som ska göras vid Försvarshögskolan ska ingå i 30 §.

Förutsättningarna för adekvat skötsel av de uppgifter som hör till officersyrket ska dessutom kunna bedömas utgående från en säkerhetsutredning som ska begäras över sökandena. Bestämmelser om den säkerhetsutredning som ska göras i samband med valet av studerande finns i lagen om säkerhetsutredningar (177/2002), till vilken det ska hänvisas av informativa skäl.

5 kap. De studerandes rättigheter och skyldigheter

Studiesociala förmåner

Vid Försvarshögskolan finns studerande vid Kadettskolan, studerande på avdelningen för påbyggnadsexamina, studerande vid fortbildnings- och utvecklingscentret, forskarofficerare och forskarstabsofficerare, utländska studerande, studerande från andra högskolor som har beviljats studierätt eller som har begränsad studierätt vid Försvarshögskolan samt studerande vid andra kurser.

Rätten till inkvartering, avgiftsfri matservering, dagtraktamente och ersättning för resekostnader samt till av högskolan bekostat studie- och övningsmaterial föreslås bli begränsad i 20 – 23 § i den föreslagna lagen så att den endast gäller de studerande som bedriver studier som krävs för officerstjänst.

Hälsovård för en annan studerande än en som bedriver militärvetenskapliga studier och militäryrkesstudier vilka krävs för en officerstjänst ordnas i enlighet med 14 § 1 mom. 6 punkten i folkhälsolagen (66/1972). En elevkårsmedlem har möjlighet att använda tjänsterna vid Stiftelsen för studenternas hälsovård. En sådan studerande har inte rätt till den inkvartering eller kostnadsfria bispisning som Försvarshögskolan ordnar, till

av Försvarshögskolan bekostat studie- och övningsmaterial och inte heller till dagtraktamente eller ersättning för resekostnader vilka betalas av Försvarshögskolan.

En studerande som avlägger högskoleexamen har rätt till studiestöd på det sätt som föreskrivs om detta i lagen om studiestöd.

Tjänstemannarättslig ställning

De som har avlagt kandidatexamen i militärvetenskaper innehar under arbetslivsperioden en tidsbunden tjänst som yngre officer vid försvarsmakten. De är huvudsakligen trupputbildare. Den totala tjänstgöringstiden i tidsbundna militärtjänster kan totalt vara högst 15 år (17 § i statsrådets förordning om försvarsmakten). Vid gränsbevakningsväsendet innehar kandidaterna i militärvetenskaper en ordinarie tjänst som yngre officer.

Efter den treåriga arbetslivsperioden kommanderar försvarsmakten studeranden att avlägga magisterexamen. När studeranden bedriver studier för magisterexamen i militärvetenskaper är han eller hon kommenderad eller på tjänstledighet med lön från sin tidsbundna tjänst som yngre officer.

Alla kandidater i militärvetenskaper har studierätt för magisterexamen i militärvetenskaper. Begåvade studerande som utnämns särskilt kan ges rätt att fortsätta med den undervisning som leder till magisterexamen i militärvetenskaper direkt från kandidatstudierna i militärvetenskaper utan arbetslivsperiod.

Den som avlagt magisterexamen i militärvetenskaper tjänstgör i en officerstjänst vid försvarsmakten till en början som chef för en inryckningskontingent eller som vicechef för en basenhet och senare som chef, lärare vid en militärundervisningsinrättning eller byråofficer.

De som studerar för generalstabsofficersexamen och genomgår fortbildning är kommanderade i en tjänst vid försvarsmakten eller gränsbevakningsväsendet. Övriga studerande vid Försvarshögskolan står inte i tjänste- eller anställningsförhållande till försvarsmakten.

Straffrättslig ställning

En elev som utbildas för en militärtjänst inom försvarsmakten lyder under 45 kap. i strafflagen (45 kap. 27 § i strafflagen). De studerande som ska utbildas för en militärtjänst är enligt 45 kap. i strafflagen krigsmän. På dem tillämpas militära disciplinlagen och militära disciplinförordningen. För en studerande som utbildas för en militärtjänst kan förordnas om alla disciplinpåföljder som avses i militära disciplinlagen. Till denna del är den straffrättsliga ställningen densamma för studerande som utbildas till en militärtjänst som för beväringar.

De studerande som utbildas för en militärtjänst intar en specialställning vad gäller partipolitisk verksamhet. För kadetter och andra krigsmän gäller bestämmelsen i 45 kap. 19 § i strafflagen om olovlig politisk verksamhet. Enligt bestämmelsen har möjligheten att organisera sig politiskt kriminaliserats för dem som studerar till en militär tjänst.

20 § De studerandes underhåll. Den som bedriver studier som leder till kandidatexamen i militärvetenskaper och militäryrkesstudier vilka krävs för en officerstjänst får under studietiden gratis inkvartering, måltider, kläder samt studie- och övningsmaterial. Genom förordning av försvarsministeriet skall det kunna föreskrivas närmare om det avgiftsfria underhållet. För närvarande ges studerande vid grundexamensavdelningen samma förmåner enligt 24 § 1 mom. i förordningen om Försvarshögskolan.

En studerande vid Försvarshögskolan som studerar till officer beviljas inte studiepeng, eftersom det dagtraktamente som Försvarshögskolan betalar överskrider gränsen för att få studiepeng (259,01 €/mån).

21 §. Dagtraktamente. Den som avlägger studier som leder till kandidatexamen i militärvetenskaper och militäryrkesstudier vilka krävs för en officerstjänst kan ges ett dagtraktamente som ersättning för kostnaderna. Det ska till storleken vara minst 46 procent av gällande heldagstraktamente för statstjänstemän. Närmare bestämmelser om dagtraktamentets belopp och förfarandet för utbetalning av det ska kunna meddelas genom förordning av försvarsministeriet.

22 §. Ersättning för tjänstgöringsförhållanden. Den som avlägger studier som leder till kandidatexamen i militärvetenskaper och militäryrkesstudier vilka krävs för en officerstjänst ska på basis av krävande tjänstgöringsförhållanden kunna betalas ett särskilt tillägg för fallskärmshopp, dykningstillägg och flygtillägg. Närmare bestämmelser om beloppet av de ersättningar som ska betalas utgående från krävande tjänstgöringsförhållanden och om förfarandet för utbetalning kan meddelas genom förordning av försvarsministeriet.

23 §. Ersättande av resekostnader. Den som avgäller studier som leder till kandidatexamen i militärvetenskaper och militäryrkesstudier vilka krävs för en officerstjänst ska ha rätt att få minst två av staten bekostade resor mellan studieorten och hem- eller boningsorten i Finland för varje full studiekalendermånad.

Resekostnaderna ersätts i enlighet med kostnaderna för det förmånligaste allmänna fortskaffningsmedlet. Resekostnader till och från utlandet ersätts endast om studeranden permanent bor utomlands. På motsvarande sätt ersätts resekostnaderna för kommenderingsresor inom landet eller utomlands vilka ingår i examen.

Närmare bestämmelser om ersättning för resekostnader och om de förfaranden som sammanhänger med detta kan meddelas genom förordning av försvarsministeriet.

24 §. Förmånernas skattefrihet. De förmåner som avses i 20 – 23 § är inte sådan skattepliktig inkomst som avses i inkomstskattelagen.

25 §. Studietid. En studerande vid Försvarshögskolan ska slutföra examensutbildningen och militäryrkesstudierna inom den maximitid som slås fast i studieplanen. En studerande som inte har genomfört sina studier inom den maximitid som fastslås i undervisningsplanen ska förlora sin studierätt, om inte Försvarshögskolan av ett särskilt skäl beviljar honom eller henne tilläggstid för att slutföra studierna.

26 §. Avbrott i studierna. Bestämmelser om avbrott i studierna vid Försvarshögskolan ingår för närvarande i 10 a § i den gamla lagen om försvarsmakten. Enligt den kan en studerandes studier avbrytas på grund av långvarig

sjukdom, bristfälliga studieresultat eller andra motsvarande vägande skäl.

I fortsättningen ska i lagen föreskrivas att avbrottet görs för en viss tid. Försvarshögskolan ska kunna avbryta studierna för högst två år på ansökan av studeranden själv. På eget initiativ ska Försvarshögskolan kunna avbryta en studerandes studier för högst ett år åt gången till följd av långvarig sjukdom eller om studeranden inte kan bedriva sina studier på acceptabelt sätt enligt studieplanen eller för den tid en brottsutredning gällande studeranden pågår eller av ett annat med ovan nämnda jämfällbart vägande skäl.

Långvarig sjukdom ska vara en sådan där det till följd av långvarig frånvaro inte är möjligt att delta i studerandet. Det vägande skäl som är grund för avbrottet ska preciseras genom ett omnämnande om att en anhängig utredning där den studerande misstänks vara skyldig till ett brott ska vara ett skäl för att avbryta studierna.

Bestämmelser om förfarandet och om vem som fattar beslutet om att avbryta studierna ska ingå i 28 § och om hur man söker ändring i ett beslut om avbrott ska ingå i 33 §. Om en studerande senare fortsätter med sina studier eller om den myndighet hos vilken man söker ändring upphäver beslutet om att avbryta studierna, ska studeranden i regel få räkna sig till godo de studier han eller hon har fullgjort dithittills i samband med motsvarande studier senare. I fråga om vissa läroämnena måste det säkerställas att studerandens kunskaper är aktuella, varför det föreslås att det ska föreskrivas att Försvarshögskolan från fall till fall ska bestämma om huruvida tidigare förvärvade kunskaper erkänns eller inte.

Utgående från det beslut som avses i 1 mom. ska den tid då studierna var avbrutna inte tas med när maximitiden för studierna räknas ut.

27 §. Förlust av studierätt. För närvarande ingår bestämmelser om förlust av studierätt i 10 a § 2 mom. i lagen om försvarsmakten. Enligt den kan en studerande som har gjort sig skyldig till brott eller till uppträdande som i övrigt är olämpligt för en militärpersonens värdighet avstängas. Det föreslås att grunderna för avstängning ska preciseras i

paragrafen med tanke på studerandens rättskydd.

Försvarshögskolan ska kunna avstänga en studerande av ett skäl som beror på honom eller henne själv, om han eller hon i samband med sökandet in som studerande har gett en sådan felaktig eller vilseledande uppgift eller hemlighållit en sådan omständighet om sig själv som kunde ha hindrat valet till studerande.

Lämplighet för officersyrket bedöms med hjälp av intervjuer som ingår i antagningsförfarandet och genom att en säkerhetsutredning skaffas om den som sökt in. Enligt lagen om säkerhetsutredningar (177/2002) kan säkerhetsutredningar göras i fråga om den som söker en tjänst eller ett uppdrag, ska anställas eller antas till utbildning eller sköter en tjänst eller ett uppdrag. För att en säkerhetsutredning ska kunna göras förutsätts att den person som är föremål för utredningen på förhand har gett ett skriftligt samtycke till detta. I 8 § i lagen om säkerhetsutredningar definieras vilka registeruppgifter som kan användas när en säkerhetsutredning görs. Registeruppgifter som får användas i detta sammanhang är de uppgifter som finns i bl.a. datasystemet för polisärenden, datasystemet för förvaltningsärenden och straffregistret.

En persons eventuella brottsliga eller annars för officersuppdraget olämpliga bakgrund framgår inte fullständigt av en säkerhetsutredning. Det kan hända att en brottslig bakgrund inte avslöjas i samband med att en säkerhetsutredning görs t.ex. när den som söker till studerande har begått ett brott utomlands och behandlingen av ärendet ännu pågår. Försvarshögskolan får inte information om ett brott som begåtts utomlands med hjälp av en säkerhetsutredning, eftersom det inte ännu finns någon märkning om brottet i de register som förs här i landet. Senare kan ärendet dock komma till Försvarshögskolans kännedom. Det är nödvändigt att också en sådan brottslig gärning som uppdragas senare och som Försvarshögskolan inte hade kännedom om när säkerhetsutredningen gjordes och personens lämplighet för officersyrket också i övrigt bedömdes men som hade lett till att personen i fråga inte hade kunnat antas till utbildning om man hade känt till saken, ska kunna vara grund för att permanent av-

sluta utbildningen. I en dylik situation uppfyller studeranden inte längre grunderna för antagning till utbildningen.

Såsom i dagens läge ska en studerande kunna avstängas, om han eller hon under studietiden har gjort sig skyldig till ett sådant brott som visar olämplighet för en tjänst som officer vid försvarsmakten eller vid gränsbevakningsväsendet eller i övrigt har uppträtt på ett sätt som inte är lämpligt för en officer vid försvarsmakten eller vid gränsbevakningsväsendet.

Under studierna kan det också visa sig att en studerande har ett rusmedels- eller drogberoende av den art att det skulle ha hindrat studeranden att bli antagen, om man hade känt till beroendet när beslutet om antagande fattades. Denna fråga kan också utgöra en grund för avstängning. Enligt 30 § i den föreslagna lagen ska drogtestning kunna utföras på den som bedriver studier som leder till lägre högskoleexamen också under studietiden, om det finns ett motiverat skäl att misstänka att personen uppträder påverkad av rusmedel under grundexamensutbildningstiden vid utbildningen eller i ett arbete som hör till praktiken. Om studeranden härvid vägrar genomgå test drogtest, kan vägran vara en grund för avstängning. Grund kan också vara givandet av ett positivt prov när det inte finns någon godtagbar förklaring till att provet är positivt.

En grund för avstängning kan också utgöra det att en studerande inte fortgår med sina studier efter ett avbrott som beviljats eller föreskrivits honom eller henne. Under studierna kan det uppkomma situationer där det som en följd av dem inte längre finns grunder för att fortgå med utbildningen. En studerande kan t.ex. under studietiden insjukna eller invalidiseras så svårt att det är helt klart att studeranden efter utbildningen inte kan vara verksam som officer.

Om en studerande upprepade gånger eller på ett väsentligt sätt försummar att delta i undervisningen, ska han eller hon kunna avstängas. Upprepat eller väsentligt brott mot bestämmelserna i Försvarshögskolans instruktion ska också kunna leda till att studierna avbryts permanent.

En studerande som inte har slutfört sina studier inom den maximitid som fastslagits i

studieplanen förlorar sin studierätt. Försvarshögskolan ska dock av ett särskilt skäl kunna bevilja den studerande tilläggstid för att slutföra studierna. Om studierna har avbrutits på beslut av Försvarshögskolan, ska den tid då studierna var avbrutna inte beaktas när maximitiden för studiernas längd beräknas.

I 2 mom. ska det betonas att som ett sådant brott eller olämpligt uppträdande som avses i 1 mom. 2 punkten ska avses i synnerhet en gärning eller ett uppträdande som är ägnat att äventyra förtroendet för att de uppgifter som ankommer på försvarsmakten och gränsbevakningsväsendet sköts ärligt, tillförlitligt och rättvist. Med tanke på att försvarsmaktens och gränsbevakningsväsendets uppgifter ska skötas korrekt är det viktigt att människor upplever att dessa är hederliga, förtroendeingivande och rättvisa organisationer som behandlar människor lika. Till följd av detta är det nödvändigt att officerarna uppträder så att förtroendet för dessa grundläggande värderingar inte äventyras. Det samma gäller också dem som studerar till officersyrket, vilka bör tillägna sig kraven på sin kommande ställning redan under studietiden.

En förutsättning för avstängning i de situationer som avses i 1 mom. 2, 4 och 5 punkten är att den påföljd som föreskrivits i militärdisciplinsförfarandet eller utdömts i ett militärt rättegångsförfarande inte kan anses tillräcklig.

Med detta avses den reglering som gäller militära brott. I militärdisciplinsförfarandet kan en disciplinpåföljd förordnas för en person som lyder under 45 kap. i strafflagen och som har gjort sig skyldig till ett militärt brott enligt 45 kap. i strafflagen eller ett militärt brott som avses i 2 § 2 mom. i militära rättegångslagen. En påföljd av ett militärt brott kan också basera sig på en dom i en allmän domstol, om gärningen har behandlats i domstolen.

Underställd 45 kap. i strafflagen är enligt 45 kap. 27 § i strafflagen den som tjänstgör inom försvarsmakten i militär tjänst, den som inom försvarsmakten har utnämnts till tjänsteman i tjänsteförhållande för viss tid för att tjänstgöra i militära uppgifter, den som fullgör sin värnplikt och den som fullgör tjänstgöring enligt lagen om frivillig militärtjänst

för kvinnor (194/1995) samt en elev som vid försvarsmakten utbildas för militär tjänst. Denna specialreglering bör beaktas när avstängning övervägs.

28 §. Förfarandet i ärenden som gäller avbrytande av studier eller förlust av studierätt. Bestämmelser om det förfarande som ska iakttas i förvaltningsärenden finns i förvaltningslagen (434/2003). I förvaltningsbeslut som gäller en studerande bör de allmänna bestämmelserna i förvaltningslagen bl.a. om utredning av ett ärende och hörande av parter följas.

Beslut om att en studerandes studier avbryts och om att studierätten går förlorad ska fattas av rektorn liksom i dagens läge. Skälet till att studierna avbryts eller till att studierätten går förlorad ska meddelas studeranden. I instruktionen ska det kunna förutsättas att även lärarrådet ska höras innan beslut fattas.

Det beslut som avses här ska kunna verkställas genast trots att ändring har sökts, om inte Försvarshögskolan eller förvaltningsdomstolen beslutar något annat. Om ett beslut som gäller förlust av studierätt upphävs, vid ett extraordinärt ändringssökande återtas eller hävs, ska Försvarshögskolan besluta om huruvida de studier som studeranden dittills har avlagt kan räknas till godo i samband med motvarande studier senare.

29 §. Tjänstgöringsförbindelse. Bestämmelsen om förbindelse om tjänstgöring ska motsvara 10 b § i den gamla lagen om försvarsmakten, dock så att om sökande av ändring i fortsättningen ska föreskrivas i en egen paragraf. Den reglering som gäller tjänstgöringsförbindelser har lyfts upp på lagnivå år 2001 genom en lag om ändring av lagen om försvarsmakten (452/2001).

Försvarsmakten utbildar själv den militära personal den behöver. På olika kurser utbildas just det antal personer som försvarsmakten behöver för att kunna uppfylla de uppgifter som lagen föreskriver. För att försvarsmakten ska kunna dra nytta av den utbildning som officerarna har fått och få den arbetskraft den behöver, avkrävs studerandena en förbindelse om att tjänstgöra hos försvarsmakten en viss minimitid.

I lagen ska det föreskrivas om maximilängderna för officerarnas tjänstgöringsförbindelser samt om maximibeloppet av er-

sättningen för förbindelsen. Närmare bestämmelser om de tjänstgöringstider som motsvarar skäliga kostnader för utbildningen ska utfärdas genom förordning av försvarsministeriet.

För närvarande är förbindelstiden för en officer som har avlagt högre högskoleexamen 4 år, för en officer som har avlagt lägre högskoleexamen 3 år och för en som har avlagt doktorsexamen samt generalstabsofficersexamen 2 år. Förbindelsetiden räknas från det examen avlagts.

Förbindelsetiden för en flygare som ska utbildas till pilot varierar enligt utbildning och antal flygtimmar från 10 år 9 månader till 13 år 3 månader och för en flygare som ska utbildas till navigatör från 5 år 6 månader till 7 år. Förbindelsetiden för piloter och navigatörer räknas från det utbildningen började.

För alla andra utom dem som har avlagt magisterexamen i militärvetenskaper är förbindelsetiden lika lång som utbildningstiden. Tjänstgöringsförbindelsernas längd har fastställts med ett beslut av försvarsministeriet år 2002.

Undervisningskostnaderna varierar med utbildningsprogrammen samt med examinas längd och innehåll. Omedelbara kostnader är dagtraktamente, gratisresor, inkvartering, mat, kläder, hälsovård samt studiematerial. Utöver dessa tillkommer skjutförnödenheter och annat specialmaterial för militär övningsverksamhet, vilkas kostnader varierar synnerligen mycket med utbildningsprogrammet.

Eftersom studierna sker på statens bekostnad och utgör avlönad skötsel av tjänst, ska den som har antagits för studier som leder till en officerstjänst och en studerande som innehar en tjänst vid försvarsmakten eller försvarsministeriet avge en skriftlig förbindelse om att han eller hon kommer att tjänstgöra i en tjänst vid försvarsministeriet, försvarsmakten eller gränsbevakningsväsendet som motsvarar utbildningen i minst fyra år efter avlagd högre högskoleexamen och doktorsexamen, i minst tre år efter avlagd lägre högskoleexamen och generalstabsofficersexamen samt sammantaget minst 14 år efter det utbildningen inleddes som elev i utbildning för militär tjänst vid studier till flygare eller navigatör och i tjänst. I fråga om doktorsexa-

men och generalstabsofficersexamen gäller förbindelsen endast studier som bedrivs med fulla löneförmåner.

En studerande som kommer för att avlägga examen i militärvetenskaper, vilken inte leder till en officerstjänst vid försvarsmakten eller gränsbevakningsväsendet, behöver inte ingå någon förbindelse om tjänstgöring.

Om en studerande som ingår en förbindelse om tjänstgöring under den tid som avses i 1 mom. säger upp sig eller blir uppsagd eller själv avbryter sina studier vid Försvarshögskolan eller studierna avbryts av någon av studeranden själv beroende annan orsak än sjukdom eller avsaknad av sjötjänstduglighet eller flygaregenskaper, ska han eller hon till staten återbetala ett belopp som beror på examens art eller utbildningens innehåll och som uppgår till högst hälften av de kostnader som utbildningen åsamkat staten.

Om studierna avbryts på åtgärd av den studerande eller Försvarshögskolan, fattar Försvarshögskolan beslutet om huruvida ersättningen återkrävs. Vid uppsägning från tjänst fattas motsvarande beslut av truppförbandet. Närmare bestämmelser om hur ersättningen fastslås och om återkrav av den ska utfärdas genom förordning av försvarsministeriet.

En ersättning ska kunna drivas in utan dom eller beslut på det sätt som föreskrivs i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

Vissa personers egenskaper lämpar sig inte för sjöfart utan att dessa egenskaper ändå medicinskt kan klassificeras som sjukdom. I en del fall upptäcks detta först sedan personen blivit klar marinofficer. Egenskapen kan vara så kraftig att det i praktiken är omöjligt för personen att tjänstgöra på ett fartyg.

Därför föreslås det att till bestämmelsen ska fogas ett tillägg om avsaknad av sjötjänstduglighet, vilket inte kan klassificeras som en egentlig sjukdom men som klart har konstaterats som en medicinsk funktionell olägenhet. Om en studerande sagt upp sig eller blivit uppsagd till följd av detta ska han eller hon inte vara skyldig att ersätta utbildningskostnaderna.

I informationssyfte ska i paragrafen nämnas att bestämmelser om förbindelse om tjänstgöring vid gränsbevakningsväsendet

ingår i lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning (577/2005).

Om ändringssökande i ett beslut av en myndighet föreskrivs i 33 §.

30 §. Drogtestning. Det att användningen av rusmedel har blivit allmänare har ökat behovet att utföra test också inom officersutbildningen, där man har att göra med vapen och ammunition.

Enligt gällande praxis antas en person inte för att avlägga grundexamen vid Försvarshögskolan, om ett drogtest som gjorts på personen visar att sökanden olagligen använder rusmedel. Utförandet av ett drogtest baserar sig på sökandens samtycke och det finns ingen bestämmelse om saken utan utförandet av ett test har hittills härletts från de förutsättningar som ställs på dem som ska antas för officersutbildning.

När en studerande söker in till utbildning som leder till en officerstjänst gör denna ett medvetet val, med vilket sammanhänger vissa krav gällande hälsa och levnadssätt. Kraven beror entydigt på det militära försvarets natur.

Eftersom studier vid Försvarshögskolan sker inom försvarsmaktens stängda militär-område, där man kan röra sig endast med tillstånd och där det förvaras och används vapen och ammunition, är det med tanke på säkerheten motiverat att utföra rusmedelstest också på de studerande som inte siktar till officerstjänst eller andra tjänster inom försvarsmakten, även om militäryrkesstudier och användningen av vapen eller ammunition inte egentligen ingår i deras utbildning.

Rusmedelstest ska kunna utföras under studierna och den praktik som anknyter till dem. Härvid ska det dock finnas ett motiverat skäl att misstänka att en studerande uppträder rusmedelspåverkad vid utbildningen eller i ett arbete som anknyter till praktik eller om en arbetsuppgift förutsätter noggrannhet, tillförlitlighet, självständig omdömesförmåga eller god reaktionsförmåga eller om arbetsuppgiften kan äventyra arbetstagarens eller någon annan persons liv, hälsa eller arbetarskydd.

I ett drogtest utreds användningen av alkohol, narkotika och läkemedel.

Vägran att delta i ett drogtest eller ett positivt resultat i ett test ska kunna leda till att en

person som söker in till Försvarshögskolan inte blir antagen. Om vägran eller ett positivt resultat ges under utbildningstiden kan följden bli förlust av studierätten. Som garanti för rättsskyddet i dylika situationer ska det dock finnas en möjlighet att göra ett rättelseyrkande till Försvarshögskolan och vidare en möjlighet att besvara sig till förvaltningsdomstolen över ett beslut som Försvarshögskolan har fattat med anledning av ett rättelseyrkande.

Den information som fås vid ett drogtest är information om hälsotillstånd. En yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården ska kunna lämna en skriftlig slutsats om ett drogtest till Försvarshögskolan. Denna information ska vid Försvarshögskolan få behandlas endast av de personer som bereder eller fattar beslut om antagande av studerande eller om relegering. Försvarshögskolan ska förvara information om hälsotillstånd åtskilt från andra insamlade personuppgifter.

I lagen om integritetsskydd i arbetslivet (759/2004) föreskrivs om arbetsgivarens rätt att behandla information som antecknats som bevis gällande narkotikatest. Eftersom lagen inte gäller dem som studerar vid Försvarshögskolan är det nödvändigt att föreskriva särskilt om saken. Principerna i lagen om integritetsskydd i arbetslivet kan dock inte som sådana överföras till den föreslagna bestämmelsen, eftersom bedrivandet av studier inte jämföras med anställningsförhållanden i arbetslivet.

När man beaktar en studerandes ställning och det att man med provet ingriper i frågor som rör integritetsskyddet för personen, är det ändamålsenligt att i lagen föreskriva i detalj om förutsättningarna för att en undersökning ska kunna göras.

Genom den föreslagna bestämmelsen ingriper man i en grundläggande rättighet som avses i 7 § i grundlagen, enligt vilken var och en har rätt till liv samt till personlig frihet, integritet och säkerhet. I officersutbildningen finns dock situationer där olika grundläggande rättigheter måste sammanpassas. En studerandes rätt till säkerhet kan anses väga tyngre än fri vilja och självbestämmanderätt vilka ingår i studerandens personliga frihet.

Utgångspunkten för den föreslagna bestämmelsen ska vara att studerandens an-

vändning av rusmedel ska redas ut med samtycke av den studerande. Om en studerande som har avgett ett skriftligt samtycke vägrar delta i ett drogtest eller om studeranden inte i något skede har gett sitt samtycke, ska han eller hon kunna beordras till drogtest, om det finns ett befogat skäl att misstänka att studeranden är påverkad av rusmedel.

Den befogade misstanke som förutsätts i paragrafen ska dock inte innebära att användningen av rusmedel måste bevisas, utan misstanken ska kunna grunda sig t.ex. på iakttagelser om studerandens beteende, som Försvarshögskolans personal har gjort, eller på respons från andra studerande eller andra informationskällor som kan anses pålitliga.

På basis av testresultatet ska en läkare utarbeta ett utlåtande, som sänds till Försvarshögskolan. I utlåtandet ska läkaren ta ställning till studerandens förutsättningar att klara av sina studier.

I enlighet med lagen om patientens ställning och rättigheter ska i utlåtandet inte tas upp huruvida patienten har konstaterats använda rusmedel eller inte. I det fall att patienten har konstaterats använda rusmedel, påverkas innehållet i utlåtandet om honom eller henne av patientens eventuella förbindelse om att inte använda rusmedel och om att delta i regelbundna drogtest.

Försvarshögskolans rektor kan på basis av utlåtandet besluta att studeranden förlorar sin studierätt med stöd av 27 § 1 mom. 3 punkten i den föreslagna lagen.

31 §. Behandlingen av de uppgifter som gäller hälsotillståndet för en studerande och en som ansöker om studierätt. De centrala bestämmelser som gäller behandlingen av personuppgifter ingår i personuppgiftslagen (523/1999). Enligt bestämmelsen i 2 § som gäller tillämpningsområdet för personuppgiftslagen ska personuppgiftslagen iakttagas vid behandling av personuppgifter, om inte annat bestäms någon annanstans i lag. Personuppgiftslagen innehåller bl.a. allmänna principer för behandlingen av personuppgifter, bestämmelser om behandlingen av känsliga uppgifter, de registrerades rättigheter, den registeransvariges datasäkerhet och förvaring av uppgifter. Med känsliga uppgifter avses bl.a. uppgifter om en persons hälsotillstånd. Enligt personuppgiftslagen är behandling av

känsliga uppgifter förbjuden med de undantag som definieras i personuppgiftslagen. Enligt 12 § i personuppgiftslagen utgör förbudet mot behandling av känsliga uppgifter inte hinder bl.a. för sådan behandling av uppgifter som regleras i lag.

Det föreslås att i paragrafen ska föreskrivas om Försvarshögskolans rätt att behandla uppgifter som gäller hälsotillståndet för en studerande och en som ansöker om studierätt. I övrigt ska personuppgiftslagen tillämpas på behandlingen av personuppgifter. Enligt den föreslagna bestämmelsen ska uppgifter om hälsotillståndet för en studerande och en som ansöker om studierätt endast få behandlas av de personer vid Försvarshögskolan som bereder eller fattar beslut om antagning av studerande, förlust av studierätt, avbrytande av studier eller relegering eller ger utlåtanden i de nämnda frågorna. I den föreslagna 19 § ska det föreskrivas om givandet av uppgifter om hälsotillstånd till Försvarshögskolan med anknytning till bedömningen av om en studerande kan antas. I den föreslagna 30 § ska det föreskrivas om rusmedelstestning. Den uppgift som erhålls vid rusmedelstest är en uppgift som gäller hälsotillståndet.

Försvarshögskolan är sådan registeransvarig som avses i personuppgiftslagen för de uppgifter som gäller studerandenas hälsotillstånd. I enlighet med den föreslagna bestämmelsen ska Försvarshögskolan förvara de uppgifter som gäller hälsotillstånd åtskilt från övriga personuppgifter. De uppgifter som gäller en studerandes hälsotillstånd ska utplånas ur Försvarshögskolans register i enlighet med 12 § 2 mom. i personuppgiftslagen omedelbart efter att det inte längre finns någon grund som förutsatts av Försvarshögskolans lagstadgade uppgifter för behandling av dem. Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande om förslaget till lag om polisutbildning (GrUU 28/2004) ansett att oberoende av bestämmelsen i personuppgiftslagen bör speciallagen för tydlighetens skull få en bestämmelse om förvaringstider för uppgifterna. Enligt den föreslagna lagen om Försvarshögskolan ska utplånningen av uppgifter ur registret ske senast ett år efter att uppgifterna har införts i registret.

Uppgifter om hälsotillstånd är känsliga uppgifter som avses i 11 § i personuppgifts-

lagen och som enligt huvudregeln i 12 § 2 mom. ska utplånas ur registret omedelbart efter att det inte längre finns någon i lagen föreskriven grund för behandling. Personuppgiftslagens allmänna bestämmelser tillämpas också på behandlingen av de uppgifter om hälsotillstånd som avses i den föreslagna lagen.

32 §. Användning av militärdräkt och uniform. En studerande som bedriver studier som leder till en officerstjänst samt en studerande som tjänstgör i en militär tjänst vid försvarsmakten eller gränsbevakningsväsendet ska använda militärdräkt eller uniform vid deltagande i utbildningen. Undantagen från skyldigheten att använda militärdräkt kan sammanhålla t.ex. med situationer där det på basis av undervisningens art förutsätts t.ex. idrotts- eller skyddskläder. Det föreslås att en bestämmelse som motsvarar nuläget ska flyttas upp på lagnivå.

Användningen av militärdräkt sammanhänger med Försvarshögskolans militäriska organisation. Militärdräkt är viktig med tanke på det militära ledningssystemet, eftersom man utgående från dess gradbeteckningar kan avgöra bl.a. personens militära grad och snabbt dra slutsatsen om kommandoförhållandena.

De allmänna bestämmelserna om skyldigheten att använda försvarsmaktens militärdräkt för en yrkesmilitär inom försvarsmakten och en person som står i ett tjänstgöringsförhållande enligt lagen om militär krishantering ingår i 45 § i lagen om försvarsmakten.

Innan ovan nämnda lag stiftades bestämdes om skyldigheten för en elev som skulle utbildas till en militärtjänst att använda militärdräkt som ett militärt kommandomål med stöd av 3 § i förordningen om försvarsmaktens militärdräkter och uniformer (136/1997).

Med stöd av bemyndigandet i 2 mom. i paragrafen ska huvudstaben bestämma närmare om militärdräkter och uniformer samt om användningen av militärdräkter. Närmare bestämmelser om militärdräkt och uniform och om användningen av dem vid gränsbevakningsväsendets gräns- och sjöfartsskola ges av gränsbevakningsväsendet.

33 §. Ändringssökande. Bestämmelser om hur man söker ändring ingår för närvarande i

10 a § 3 – 5 mom. i den gamla lagen om försvarsmakten och i 22 och 28 § i förordningen om Försvarshögskolan. För klarhets skull föreslås det att om hur man söker ändring ska föreskrivas i en egen paragraf.

En person som söker in till Försvarshögskolan och som inte har antagits som studerande vid det förfarande som avses i 14 §, ska i likhet med i dagens läge skriftligen få söka rättelse i beslutet hos Försvarshögskolan inom 14 dagar från det resultaten offentliggjordes. Antagningsresultatet ska inte med anledning av ett rättelseyrkande få ändras till förfång för någon som antagits som studerande.

En studerande ska liksom för närvarande kunna söka rättelse hos Försvarshögskolan också i bedömningen av en studieprestation inom 14 dagar från det studeranden hade haft tillfälle att få resultaten av bedömningen samt tillämpningen av bedömningskriterierna eller ovan nämnda beslut om studier till sin kännedom.

I ett beslut som avses i 1 och 2 mom. och i vilket rättelse får sökas, får ändring inte sökas genom besvär. I ett beslut som fattats i ett rättelseförfarande ska ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). I ett beslut som getts i ett rättelseförfarande och gäller bedömning av studieprestationer ska ändring dock inte få sökas genom besvär.

I ett annat beslut som avses i denna lag söks ändring genom besvär på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

I ett beslut av förvaltningsdomstolen som gäller antagande som studerande eller förlust av studierätt eller avbrytande av studierna eller avstängning ska ändring inte få sökas genom besvär.

6 kap. Särskilda bestämmelser

34 §. Instruktion och arbetsordning. Med stöd av 9 § 2 mom. i den föreslagna lagen ska bestämmelser om indelningen av Försvarshögskolan i avdelningar, ämnesinstitutioner eller andra enheter för organiserandet av forskning och undervisning ingå i Försvarshögskolans instruktion. Utöver detta ska bestämmelser om ordnandet av undervis-

ningen vid Försvarshögskolan, om antagningen av studerande, läroämnen, examenskrav, bedömning av studerande och vid behov också om andra frågor som gäller studierna finnas i instruktionen som fastställs av kommendören för försvarsmakten. Om behörigheten att meddela närmare bestämmelser i instruktionen om styrningen av den militärvetenskapliga undervisning som ska meddelas någon annanstans än vid Försvarshögskolan föreskrivs i 10 § 1 mom.

Den föreslagna lagen innehåller i någon mån bestämmelser som gäller behörighet. Närmare bestämmelser som gäller förvaltningen meddelas i arbetsordningen som godkänns av rektorn. I arbetsordningen ska också bestämmas om andra nödvändiga frågor. Andra nödvändiga frågor kan vara t.ex. förordnande om personalens uppgifter.

Omständigheterna ovan ska anses som internt organiserande av förvaltningen, vilket eftersom det är av liten allmän betydelse ska kunna förordnas i arbetsordningen. En reglering med samma innehåll ingår för närvarande i 3 § 3 mom. i förordningen om Försvarshögskolan.

35 §. Elevkår. Enligt 25 § i gällande förordning om Försvarshögskolan kan vid Försvarshögskolan finnas elevkårer, till vilka alla studerande vid Försvarshögskolan kan höra. Elevkårerna kan inrättas också avdelningsvis enligt vad som bestäms i instruktionen. Elevkårerna har som ändamål att främja medlemmarnas försvarsvilja samt att stöda och utveckla deras fritidsintressen. Allmänna anvisningar om elevkårernas verksamhet meddelas av Försvarshögskolans rektor. Kadettioppilaskunta ry övervakar kadetternas intressen och skapar relationer utåt och möjliggör därigenom att det är enkelt att umgås med företag och sammanslutningar samt slår vakt om Kadettskolans traditioner, ordnar evenemang, utbildning och verksamhet på fritiden.

Stabsofficerskursens elevkår är en förening som bildas av officerseleverna vid stabsofficerskursen vid Försvarshögskolans avdelning för påbyggnadsexamina. Syftet med elevkårens verksamhet är att skapa, upprätthålla och utveckla sammanhållningen mellan medlemmarna, upprätthålla och utveckla den mentala och fysiska handlingsförmågan, slå

vakt om traditionerna, bevaka officerselevernas intressen samt utveckla den sociala och ekonomiska ställningen och kontakten med Försvarshögskolans övriga elevkårer samt med motsvarande föreningar och organisationer vid inhemska och utländska högstskolor.

Krigshögskolans elevkår är en förening som officerseleverna vid Försvarshögskolans generalstabsofficerskurs har bildat. Syftet med elevkårens verksamhet är att förena medlemmarna till fast kamratlig samverkan, främja medlemmarnas mentala och fysiska strävanden, upprätthålla kontakten med motsvarande föreningar och organisationer i inhemska och utländska högstskolor samt med Försvarshögskolans andra elevkårer. Elevkåren kan göra initiativ och framställningar i ärenden som anknyter till studerandet antingen direkt till Försvarshögskolans ledning eller via Försvarshögskolans undervisningsråd.

Det föreslås att i paragrafen ska föreskrivas om Försvarshögskolans elevkår. Till elevkåren ska som medlemmar kunna höra Försvarshögskolans heltidsstuderande. Anslutningen är frivillig för en studerande. Elevkåren ska också som medlemmar kunna godkänna Försvarshögskolans studerande som genomgår utbildning som organiserats på ett annat sätt.

I 45 kap. 19 § i gällande strafflag begränsas dock krigsmäns föreningsfrihet så att det är straffbart för andra än krigsmän som fullgör sin värnplikt att vara medlem i ett parti eller en förening som bedriver eller understöder partipolitisk verksamhet. Begränsningen gäller den som tjänstgör i en militär tjänst vid försvarsmakten eller gränsbevakningsväsendet samt en elev som ska utbildas till en militär tjänst vid försvarsmakten.

En viktig uppgift för elevkåren ska vara att ordna val av studeranderepresentanter i Försvarshögskolans kollegiala organ. Enligt vad som föreslås ska elevkåren ha till uppgift att också delta i Försvarshögskolans övriga verksamhet. Enligt Försvarshögskolans arbetsordning hör elevkårens ordförande och vice ordförande till Försvarshögskolans undervisningsråd där de representerar studerandena. En studerandemedlem deltar i undervisningsrådets möten när ärenden som gäller dennes egen kursnivå behandlas. Studerandenas representanter har rätt att göra fram-

ställningar om undervisningens innehåll och metoder till undervisningsrådet. Till Försvarshögskolans uppgifter hör också att ombesörja studerandenas välbefinnande och stödtjänster. I synnerhet i fråga om de uppgifter som gäller vägledning och stödtjänster för studerandena är det ändamålsenligt att komma överens om en arbetsfördelning mellan Försvarshögskolan och elevkåren.

De utgifter som elevkårens verksamhet orsakar ska täckas med inkomster från elevkårens egendom och verksamhet samt genom medlemsavgifter som elevkåren ska ha rätt att ta ut av sina medlemmar.

Enligt 5 mom. ska elevkåren ha självstyrelse. Elevkårens förvaltning ska skötas av fullmäktige och styrelsen. Närmare bestämmelser om Försvarshögskolans elevkårs förvaltning ska ges i elevkårens stadgar. Försvarshögskolans rektor ska fastställa stadgarna.

I ett beslut av elevkåren ska ändring enligt 6 mom. kunna sökas på samma sätt som i fråga om ett beslut av Försvarshögskolan. Ändring ska därmed sökas genom besvär hos den förvaltningsdomstol inom vars domkrets Försvarshögskolans huvudsäte är beläget.

För elevkårens del kan överklagbara förvaltningsbeslut avse endast de beslut som anknyter till skötseln av elevkårens offentliga förvaltningsuppgifter. Som sådana kan anses uppgiften att ordna val av studeranderepresentanter i det fall att med detta sammanhänger till exempel beslutsfattande som gäller en individs rättigheter, skyldigheter eller förmåner.

Syftet med bestämmelserna i paragrafen är att grunda en offentligrättslig förening med namnet elevkår, vilken utöver en offentlig förvaltningsuppgift också har andra uppgifter som för närvarande sköts av registrerade studerandeföreningar. När det är fråga om en förening som har organiserats genom lag eller förordning för ett särskilt ändamål, tillämpas föreningslagen på sammanslutningen endast i den mån om detta har föreskrivits särskilt. I 7 mom. ska en bestämmelse med hänvisning till föreningslagen tas in, eftersom många centrala faktorer med anknytning till elevkåren och dess verksamhet inte har organiserats och inte heller föreslås bli organiserade genom den föreslagna lagen.

Syftet är att bestämmelsen om elevkåren ska bedömas på nytt i samband med totalrevideringen av universitetslagen.

36 §. Hörande av gränsbevakningsväsendet. Paragrafen ska innehålla en skyldighet att höra Gränsbevakningsväsendets stab innan beslut fattas i frågor som gäller de studerande som ska utbildas till tjänster vid gränsbevakningsväsendet eller studerande som innehar tjänster vid gränsbevakningsväsendet. Dessa frågor hänför sig till antagningen av studerande om vilken föreskrivs i 4 kap. och till studerandes rättigheter och skyldigheter om vilka föreskrivs i 5 kap.

Det är fråga om en ny reglering, som främjar rättsskyddet för de studerande som ska utbildas för gränsbevakningsväsendet och förbättrar jämlikheten i myndighetsverksamheten.

Det föreslås inte att i lagen ska tas in bestämmelser om på vilket sätt hörandet i praktiken ska genomföras. Utgångspunkten är att Gränsbevakningsväsendets stab ska ge sin förklaring skriftligen.

37 §. Erkännande av tidigare förvärvade kunskaper. En studerande har rätt att som en del av pensumet för den examen som ska avläggas räkna sig till godo studier som studeranden avlagt vid en annan inhemsk eller utländsk högskola eller en annan läroinrättning och som till målsättningen och det centrala innehållet är förenliga med undervisningsplanen och inte har använts i en tidigare avlagd examen på samma nivå. Beslut i ett ärende som gäller erkännande av tidigare förvärvade kunskaper fattas av Försvarshögskolan.

Studier kan räknas till godo om de är på högskolenivå, främjar studerandens studier som siktar till examen och de mål som ställts på undervisningen uppnås.

Studier vid inhemska eller utländska universitet eller högskolor eller yrkeshögskolor kan godkännas som en del av kandidatexamen eller magisterexamen i militärvetenskaper antingen som ersättande studier eller också kan de inbegripas i examen.

Av de studier som godkänns som ersättande förutsätts att de till innehåll, omfattning och kravnivå motsvarar de studier enligt Försvarshögskolans studieplan som de är tänkta

att ersätta. Om ersättandet besluts från fall till fall.

Tidigare avlagda studier som stämmer överens med ett universitets examenskrav är det också möjligt att inbegripa i en kandidatexamen eller magisterexamen i militärvetenskaper som biämne eller som fritt valbara studier. Då förutsätts inga innehållsmässiga motsvarigheter.

Studier som avlagts vid internationellt utbyte godkänns så fullständigt som möjligt i Försvarshögskolans examina. De studier som ska räknas till godo får inte vara äldre än tio år.

Även institutofficerare kompletterar sina studier till examina vid Försvarshögskolan. Kompletterandet av examina är en väsentlig del av utvecklandet av försvarsmaktens personalarrangemang och kunnande.

Erkännande av studieprestationer söks med en skriftlig ansökan hos Försvarshögskolan. I samband med ansökan bör de intyg som gäller tidigare prestationer företes samt vid behov en utredning om innehållet i de bedrivna studierna. Försvarshögskolan ger i instruktionen nödvändiga bestämmelser om hur man ansöker om att få tidigare bedrivna studier och förvärvade kunskaper erkända.

7 kap. Ikraftträdande

38 §. Ikraftträdande och övergångsbestämmelser. I 1 mom. ska det föreskrivas om en sedvanlig ikraftträdelsebestämmelse. Avsikten är att lagen ska träda i kraft den 1 januari 2009. Inträdeskraven för de studier som inleds år 2009 ska därmed fastslås utgående från den föreslagna lagen.

En studerande ska kunna antas för att avlägga en sådan kandidatexamen i militärvetenskaper som avses i 14 § 1 mom., vilken inte leder till officerstjänst, första gången tre år efter ikraftträdandet av denna lag. Andra studerande ska kunna antas för att bedriva studier som leder till examen genast efter ikraftträdandet av lagen.

En studerande som har inlett studier som leder till examen vid Försvarshögskolan innan denna lag träder i kraft fortgår med sina studier enligt de bestämmelser som gäller när denna lag träder i kraft. En studerande övergår dock till att studera enligt denna lag, om

han eller hon inte har avlagt examen enligt de bestämmelser som gäller när denna lag träder i kraft senast den 1 juli 2009. Försvarshögskolan bestämmer om de arrangemang som hänför sig till övergången.

Till dess elevkårens fullmäktige och styrelse, vilka avses i 35 § 5 mom., har valts, dock högst till och med den 31 december 2010 sköts elevkårens förvaltning av de organ som valts för att sköta studerandeföreningarnas förvaltning.

Till dess elevkårens stadgar har fastställts, följs i elevkåren i tillämpliga delar stadgarna för studerandeföreningarna.

I 6 mom. ska en sedvanlig bestämmelse om verkställandet av lagen tas in.

39 §. Bestämmelse om upphävande. Genom lagen ska 10 a och 10 b § i lagen av den 31 maj 1974 om försvarsmakten (402/1974) upphävas.

1.2 Lagen om studiestöd

2§. Definitioner. Studiestöd kan fås för avläggande av examen, vetenskaplig påbyggnadsexamen eller separat fackligt fortbildningsprogram vid högskola. För avläggande av en enskild studiehelhet kan studiestöd beviljas en person som har avlagt högskoleexamen, om tilläggsstudierna siktar till yrkesmässig behörighet eller tjänstebehörighet. När studiestöd beviljas tillämpas lagen om studiestöd (65/1994) och förordningen om studiestöd (260/1994).

I gällande lag om studiestöd avses med högskola de universitet som nämns i universitetslagen (645/1997) och de yrkeshögskolor som avses i lagen om studier vid yrkeshögskolor (351/2003). Som högskolestudier stöds också utbildning som ordnas av högskolornas fortbildningscentraler, om den i övrigt omfattas av studiestöd.

Det föreslås att paragrafens 4 mom. ska ändras så att med högskola i lagen om studiestöd också ska avses Försvarshögskolan.

1.3 Lagen om den tjänstebehörighet som högskolestudier utomlands medför

2§. Offentlig tjänst och befattnings. I lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer (1093/2007) föreskrivs om erkännandet av

yrkeskvalifikationer som en medborgare i en medlemsstat i EU och EES har förvärvat i en annan medlemsstat. Om jämställande av högskoleexamina som avlagts utanför EU- och EES-området föreskrivs i lagen (531/1986) och förordningen (519/1997) om den tjänstebehörighet som högskolestudier utomlands medför.

Utbildningsstyrelsen svarar för det yrkesmässiga erkännandet i Finland av högskoleexamina som avlagts i medlemsstater i EU och EES. Ett beslut av utbildningsstyrelsen om erkännande av en examen ger behörighet också för tjänsterna vid försvarsmakten.

Utbildningsstyrelsen kan vid behov be universitet, högskolor eller andra läroinrättningar om ett utlåtande om motsvarigheten i fråga om de studier som en sökande har bedrivit och om ämnesområden som saknas jämfört med de studier som bedrivs i Finland samt om längden på en anpassningstid som eventuellt ska fastställas för sökanden och om de uppgifter som ska inbegripas i den samt om innehållet i behörighetsprovet.

Gällande lag om den tjänstebehörighet som högskolestudier utomlands medför gäller däremot inte en militärtjänst eller en militärbefattning. Det föreslås att lagen ska ändras så att den också ska tillämpas på tjänsterna inom försvarsförvaltningen. Beslutet om den tjänstebehörighet som högskolestudier utanför EU och EES-området ska medföra med tanke på försvarsmaktens tjänster ska för enhetlighetens skull fattas av Utbildningsstyrelsen såsom redan nu är fallet i fråga om examina avlagda i EU:s medlemsstater.

Utbildningsstyrelsen ska besluta om hur en militärvetenskaplig högskoleexamen som avlagts i en stat som inte hör till Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet ska jämföras med en högskoleexamen avlagd vid Försvarshögskolan.

Ansökan kan göras av en person som har avlagt en militärvetenskaplig högskoleexamen eller en studieprestation vid en högskola i en stat som inte hör till Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

2 Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om målen för och omfattningen av Förvarshögskolans examina, studiernas uppbyggnad samt arrangerandet av undervisningen ska meddelas genom förordning av statsrådet. Bemyndigandet att meddela förordning ingår i 6 § 2 mom. i det första lagförslaget.

Det första lagförslaget i propositionen innehåller några bemyndiganden för ministeriet att meddela förordningar. Genom förordning av försvarsministeriet ska närmare kunna föreskrivas om genomförandet av gratis uppehälle för studerande (20 §), dagtraktamente till studerande (21 §) och om penningbeloppet av och utbetalningsförfarandet i fråga om de ersättningar som ska betalas på basis av krävande tjänstgöringsförhållanden (22 §). Med stöd av det bemyndigande att meddela förordning som ingår i 23 § i den föreslagna lagen ska genom förordning av försvarsministeriet också kunna föreskrivas närmare om ersättning för resekostnader. Genom förordning av försvarsministeriet ska föreskrivas om längden på förbindelsen om tjänstgöring och om ersättning för utbildningskostnader (29 §).

I den av kommandören för försvarsmakten fastställda instruktionen ska det förordnas om ordnandet av undervisningen vid Förvarshögskolan, antagningen av studerande, bedömningen av studerande och vid behov också om andra frågor som gäller studierna (34 §). Närmare bestämmelser om förvaltningen, organens uppgifter och behörighet ska ges i den av rektorn fastställda arbetsordningen (34 §).

3 Ikraftträdande

Det föreslås att lagarna ska träda i kraft den 1 januari 2009. En studerande ska kunna antas för att avlägga en sådan kandidatexamen i militärvetenskaper som inte leder till officerstjänst första gången tre år efter ikraftträdandet av lagen om Förvarshögskolan..

En studerande som har inlett studier som leder till examen vid Förvarshögskolan innan denna lag träder i kraft fortgår med sina studier enligt de bestämmelser som gäller när

denna lag träder i kraft. En studerande övergår dock till att studera enligt denna lag, om han eller hon inte har avlagt examen enligt de bestämmelser som gäller när denna lag träder i kraft senast den 1 juli 2009. Förvarshögskolan bestämmer om de arrangemang som sammanhänger med övergången.

Till dess elevkårens fullmäktige och styrelse, vilka avses i 35 § 5 mom., har valts, dock högst till och med den 31 december 2010, sköts elevkårens förvaltning av de organ som valts för skötsel av studerandeföreningarnas förvaltning.

Till dess elevkårens stadgar har fastställts, följs i elevkåren i tillämpliga delar stadgarna för studerandeföreningarna.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Enligt 119 § 2 mom. i grundlagen ska de allmänna grunderna för statsförvaltningens organ regleras genom lag, om deras uppgifter omfattar utövning av offentlig makt. Grunderna för statens regional- och lokalförvaltning ska likaså bestämmas genom lag. I övrigt kan bestämmelser om statsförvaltningens enheter utfärdas genom förordning.

Med Förvarshögskolans verksamhet sammanhänger sådan utövning av offentlig makt som avses i 119 § 2 mom. i grundlagen.

Självstyrelse

Den självstyrelse om vilken föreskrivs i 123 § i grundlagen skyddar universitetens beslutsfattande i synnerhet i förhållande till statens förvaltningsmyndigheter. Riksdagens grundlagsutskott har ansett att i självstyrelsen ingår rätten att utnämna förvaltningsorgan (GrUU 19/2004 rd). De universitet som avses i 123 § i grundlagen är universitet som agerar som offentligrättsliga inrättningar.

Statens finansiering allokeras till Förvarshögskolan via resultatstyrningen. Verksamheten vid Förvarshögskolan styrs också genom lagar och förordningar.

Förvarshögskolans lagstadgade uppgifter, organisation och personalens struktur avviker från universitetens motsvarande. Förvarshögskolan är inte ett sådant universitet som avses i 123 § i grundlagen och den kan inte

heller ha namnet universitet. Försvarshögskolans och dess examinas ställning i högskole- och examenssystemet ska i övrigt vara den samma som ställningen för de universitet och universitetsexamina som nämns i universitetslagen.

Växelverkan och samhällelig verkningsfullhet

Med stöd av 2 § 2 mom. i det första lagförslaget ska Försvarshögskolan agera i växelverkan med det övriga samhället samt främja forskningsresultatens samhälleliga verkningsfullhet.

Bestämmelsen har beröringspunkter med 16 § 3 mom. i grundlagen där det sägs att vetenskapens, konstens och den högsta utbildningens frihet är tryggad. Denna punkt i grundlagen måste beaktas när Försvarshögskolans skyldighet att agera i växelverkan med det övriga samhället samt att främja verksamhetens samhälleliga verkningsfullhet tolkas.

Undervisnings- och examensspråk

Undervisnings- och examensspråk vid Försvarshögskolan är enligt 8 § 1 mom. i den föreslagna lagen finska. Undervisning kan ges och ett lärdomsprov skrivs också på ett annat språk. En studerande kan utgående från 2 mom. i samband med antagningen och i prov använda antingen finska eller svenska. Ett lärdomsprov skrivs antingen på finska eller svenska.

Grundlagsutskottet har tagit ställning till den reglering som gäller undervisningsspråk t.ex. vid behandlingen (GrUU 12/2006) av förslaget till lag om Räddningsinstitutet (RP 222/2005). Räddningsinstitutet är landets enda läroanstalt med undervisning som leder till examen på området och i det hänseende ett bra jämförelseobjekt för Försvarshögskolan. Också Räddningsinstitutets undervisningsspråk är finska. Undervisning ges också på svenska och vid behov även på andra språk. En studerande kan använda antingen finska eller svenska i samband med antagningen och i prov.

Räddningsinstitutet anordnar utbildning som leder till en yrkesexamen och vid behov även annan utbildning i form av utbildningsprogram och kurser som genomförs på

svenska. Man kan av motiven sluta sig till att undervisning ordnas på svenska eller andra språk om en tillräcklig mängd svenskspråkiga personer eller personer med något annat språk som modersmål anmäler sig till kurserna. Däremot har en enskild studerande ingen subjektiv rätt att kräva undervisning på svenska.

Grundlagsutskottet har betonat att enligt 17 § 2 mom. i grundlagen ska det allmänna tillgodose landets finskspråkiga och svenskspråkiga befolknings kulturella och samhälleliga behov enligt lika grunder. Enligt förarbetet till reformen beträffande de grundläggande fri- och rättigheterna har bestämmelsen betydelse t.ex. för ordnandet av samhällsservice samt skol- och andra bildningsförhållanden (RP 309/1993).

Grundlagsutskottet ansåg i sitt utlåtande att eftersom Räddningsinstitutet är landets enda läroanstalt med undervisning som leder till examen på området bör man både i språkundervisningen och i fråga om undervisningsspråken beakta att de språkliga rättigheterna enligt 17 § i grundlagen ska tillgodoses.

Det kan anses att de språkliga rättigheter som avses ovan blir tillgodosedda i den föreslagna lagen, eftersom en studerande vid Försvarshögskolan enligt den föreslagna regleringen kan använda antingen finska eller svenska i samband med antagningen, i prov och i lärdomsprov.

Enligt 39 § i språklagen är försvarsmaktens truppförband finskspråkiga. Minst ett truppförband ska dock vara svenskt. I samband med undervisningen vid Försvarshögskolan måste det ses till att ett tillräckligt antal språkkunniga personer utbildas för officers-tjänster. Denna fråga bör ägnas tillräcklig uppmärksamhet både vid undervisningen och i samband med antagningen.

Studiesociala förmåner

Enligt 80 § 1 mom. i grundlagen ska bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter utfärdas genom lag. Därför har i lagen tagits in grundbestämmelser om studerandes uppehälle, dagtraktamente, ersättningar som fastslås på basis av tjänstgöringsförhållanden, ersättning för re-

sekostnader samt om förmånernas skattefrihet.

Krav på medborgarskap

Den som antas för studier som leder till officerstjänst ska på basis av 16 § 3 mom. 1 punkten i det första lagförslaget vara finsk medborgare. Förslaget är betydelsefullt med tanke på förbudet mot diskriminering i 6 § 2 mom. i grundlagen.

Enligt 125 § 1 mom. i grundlagen kan genom lag bestämmas att endast finska medborgare får utnämnas till bestämda offentliga tjänster eller uppdrag. Med formuleringen ”bestämda” offentliga tjänster eller uppdrag har man uttryckt principen att kravet på medborgarskap bör ställas endast begränsat och av motiverade skäl (RP 1/1998 rd, s. 180/I).

Grundlagsutskottet har bedömt kravet på medborgarskap i sitt utlåtande över förslaget till lag om polisutbildning (GrUU 28/2004, s. 3). Till en tjänst som polisman kan man enligt 7 § i statstjänstemannalagen, vilken stiftades i samband med att reformen av grundlagen verkställdes (RP 189/1999 rd), utnämna endast en finsk medborgare. Grundlagsutskottet har ansett att medborgarskapskravet i en domartjänst kan godkännas, eftersom en domartjänst innebär betydande utövning av offentlig makt (se GrUU 13/1999 rd, s. 3/II). I fråga om en polismans tjänst är medborgarskapskravet av samma skäl befogat.

I 7 § 1 mom. 10 punkten i statstjänstemannalagen föreskrivs att till tjänster vid försvarsministeriet, försvarsmakten och gränsbevakningsväsendet kan endast finska medborgare utnämnas. Vid Försvarshögskolan ges utbildning som ger behörighet till en officerstjänst vid försvarsministeriet, försvarsmakten och gränsbevakningsväsendet. Eftersom endast finska medborgare kan utnämnas till officerstjänster vid försvarsministeriet, försvarsmakten och gränsbevakningsväsendet, är det inte ändamålsenligt att till utbildningen anta andra än finska medborgare. Såvida kan den begränsning som gäller medborgarskap anses godtagbar.

Således finns det en godtagbar grund för att stifta om det föreslagna medborgarskapskra-

vet, vilken anknyter till en officers tjänstehörighet.

Särskiljning som grundar sig på ålder

Enligt 13 § 3 mom. 4 punkten i det första lagförslaget krävs för studier som leder till officerstjänst att personen är högst 26 år, den som ska utbildas till flygare dock högst 23 år. Av särskilda skäl kan man göra undantag från den övre åldersgränsen.

Regleringen är betydelsefull med tanke på förbudet mot diskriminering i 6 § 2 mom. i grundlagen. Enligt det får ingen utan godtagbart skäl särbehandlas på grund av en orsak som gäller hans eller hennes person, såsom kön eller ålder.

Med tanke på skötseln av försvarsmaktens lagstadgade uppgifter och dess tjänstestruktur samt bildandet av reserven är det nödvändigt att ställa övre åldersgränser för dem som antas för officersutbildning. Också de fysiska krav som officerens uppgifter ställer och utbildningssystemets krav liksom också bibehållandet av en ung åldersstruktur på utbildningspersonalen är av betydelse. Tillräckliga rättsskyddsarrangemang har ombesörjts för dem som söker till officersutbildningen. En person som har sökt in till Försvarshögskolan och inte blivit antagen till studerande, får skriftligen hos Försvarshögskolan söka rättelse i det beslut som meddelats i ärendet.

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande (GrUU 13/2001 rd – RP 18/2001 rd) konstaterat att i dessa sammanhang ställer 6 § 2 mom. i grundlagen inga hinder i vägen för bestämmelser om en övre åldersgräns.

Uppgifter om hälsotillståndet i fråga om den som söker om en studieplats

I det första lagförslaget finns bestämmelser om de krav som gäller hälsotillståndet för en person som söker in till Försvarshögskolan och om givandet av uppgifter om hälsotillståndet (16 och 19 §).

Dylika bestämmelser möjliggör ingripande i den personliga integriteten för den som söker in. Dessutom begränsar de självbestämmanderätten för en som söker in till skolan, vilket i konstitutionellt hänseende har beröringspunkter med grundlagens bestämmelser

om personlig frihet och skydd för privatlivet (GrUU 39/2001 rd, s. 2/I, GrUU 59/2006 rd).

Grundlagsutskottet har tidigare ansett (GrUU 9/2007 rd) att det för motsvarande reglering dock har funnits vägande skäl som har stött sig på skyldigheten att försvara landet i 127 § 1 mom. och främjandet av den egna hälsan för en värnpliktig som ska utsättas för kontroll. Till dessa delar blir regleringen inte problematisk med tanke på grundlagen.

Drogtestning

En person som söker in till Försvarshögskolan för studier är enligt 30 § 1 mom. i det första lagförslaget skyldig att delta i ett drogtest som ordnas av en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården och av laboratoriepersonal innan personen antas som studerande. Den som bedriver studier är skyldig att på förordnande av Försvarshögskolan delta i ett drogtest också under studietiden eller under praktik i anslutning till den, om det finns en grundad anledning att misstänka att studeranden uppträder påverkad av rusmedel.

Bestämmelsen om drogtestning ska också tillämpas på sådana studerande som inte studerar i ett utbildningsprogram med inriktning på officersuppgifter inom försvarsmakten.

Drogtestning i anslutning till utbildningen används inom polisen och räddningsbranschen. Den som ansöker till utbildning för grundexamen för polis är i enlighet med 7 § i lagen om polisutbildning (68/2005) skyldig att delta i ett drogtest. Test kan också göras under utbildnings- och praktiktiden om det finns grundad anledning att misstänka att polisaspiranten eller den som fullgör praktik uppträder påverkad av rusmedel under utbildningstiden eller i arbete i samband med praktiken.

Regleringen är betydelsefull med tanke på skyddet för privatlivet som tryggas i 10 § 1 mom. i grundlagen. Med den ingrips också i den personliga integriteten som tryggas i 7 § i grundlagen och begränsas en persons självbestämmanderätt.

Grundlagsutskottet har vid behandlingen av de lagförslag som gäller polislagen och lagen om integritetsskydd i arbetslivet ansett att det finns godtagbara grunder för rusmedelstest-

ning med tanke på grundlagssystemet, om det finns ett motiverat skäl att misstänka att en studerande uppträder drogpåverkad under utbildningen eller i ett arbete i samband med praktiken eller om arbetsuppgiften kräver noggrannhet, tillförlitlighet, självständig omdömesförmåga eller god reaktionsförmåga eller om arbetsuppgiften kan äventyra arbetstagarens eller någon annan persons liv, hälsa eller arbetarskydd.

Målet är att bekämpa användningen av rusmedel bland studerande och anställda. Det är fråga om skyddande av studerandenas och de anställdas samt i sista hand också om andra personers rättigheter och säkerhet (GrUU 9/2007 rd, GrUU 28/2004 rd, s. 3-4, GrUU 10/2004 rd, s. 2/II).

Med bedrivandet av studier på ett område som är i försvarsmaktens användning sammanhänger särskilda faror till följd av dess art. Med tanke på godtagbarheten i drogtestning kan det anses att bekämpningen av användningen av droger och tryggheten av andra personers säkerhet eller den allmänna säkerheten är vägande samhälleliga behov och behov som står i överensstämmelse med systemet med de grundläggande rättigheterna att begränsa de grundläggande rättigheterna. Det är viktigt att bekämpa användningen av droger i synnerhet bland de studerande som ska väljas till en officerstjänst.

Med tanke på rättsskyddet är det väsentligt att det i lagen inte föreslås att rätten att överklaga ett beslut om förordnande att delta i ett drogtest ska begränsas. Till dessa delar kan den föreslagna lagen behandlas i sedvanlig lagstiftningsordning.

Förlust av studierätt

En studerande kan förlora sin studierätt på basis av 27 § 1 mom. 1 punkten i den föreslagna lagen, om han eller hon vid ansökan till Försvarshögskolan har gett en sådan felaktig eller vilseledande uppgift eller hemlighållit en sådan omständighet om sig själv som kunde ha hindrat personen att bli antagen som studerande.

Grundlagsutskottet har tidigare ansett att motsvarande reglering ter sig oskäligt sträng, eftersom studierätten kan gå förlorad även när en obetydlig detalj är felaktig eller

vilseledande. Utskottet ansåg i det tidigare fallet att bestämmelsen behövde preciseras i överensstämmelse med kraven på proportionalitet (GrUU 12/2006 rd, s. 2-3).

Bestämmelsen har formulerats så att ett obetydligt fel vid givandet av uppgifter inte kan orsaka förlust av studierätt.

Tjänstgöringsförbindelser

Den föreslagna lagens 29 § 1 mom. gäller skyldigheten för den som antagits för studier som leder till en officerstjänst liksom också den som innehar en tjänst vid försvarsministeriet eller försvarsmakten att avge en förbindelse om att han eller hon tjänstgör vid försvarsministeriet, försvarsmakten eller gränsbevakningsväsendet under en i lagen fastställd tid räknat från den dag då utbildningen inleddes eller den dag då examen avlades.

En förbindelse om tjänstgöring är i konstitutionellt hänseende en begränsning av de grundläggande rättigheterna. Denna begränsning gäller den personliga frihet som tryggats i 7 § 1 mom. i grundlagen och den rätt att skaffa sig försörjning genom arbete, yrke eller näring som personen valt fritt som tryggats i 18 § 1 mom.

Den föreslagna paragrafen om förbindelse om tjänstgöring motsvarar till sitt innehåll gällande 10 b § (452/2001) i lagen om försvarsmakten (402/1974). Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande (GrUU 13/2001 rd – RP 18/2001 rd) ansett att det arrangemang med förbindelse om tjänstgöring som är i bruk i Försvarshögskolan är förståeligt, eftersom kadetterna vid Försvarshögskolan studerar gratis och får bl.a. undervisning, logi, mat och kläder utan kostnad.

Utskottet ansåg i samband med detta att en sådan situation i sig är en godtagbar grund för att föreskriva om en förbindelse om tjänstgöring och den begränsning av de grundläggande rättigheterna som följer av detta. I paragrafen fastslås tjänstgöringsskyldigheten till längd, innehåll och ekonomiska villkor.

Den föreslagna paragrafen uppfyller därmed kravet på exakthet och noggrann avgränsning som gäller för begränsningar av grundläggande rättigheter. Det säkerställs

också att kravet på proportionalitet förverkligas på lagnivå. I lagen föreskrivs om maximtiden för den tjänstgöring som avses i förbindelsen och om grundvillkoren för detta tjänstgöringsförhållande inklusive dess upphörande. I lagen föreskrivs också om hur de tvister som gäller tjänstgöringsförhållandet ska lösas.

Bestämmelser om ersättningsskyldighet som sammanhänger med att en förbindelse om tjänstgöring bryts föreskrivs i lag vad gäller grunderna för den.

Grundlagsutskottet har också bedömt förbindelse om tjänstgöring i sitt utlåtande i samband med lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning (GrUU 19/2005 rd).

Med tanke på det rättsskydd som föreskrivs i 21 § 1 mom. i grundlagen anser grundlagsutskottet det nödvändigt att ett beslut får överklagas. I den föreslagna lagen har en uttrycklig bestämmelse om hur man söker ändring tagits in genom en hänvisning till förvaltningsprocesslagen.

Försvarshögskolans instruktion och arbetsordning

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande om ändringen av lagen om grundläggande utbildning och vissa andra lagar (GrUU 70/2002) konstaterat att utskottet i och för sig inte har ansett det problematiskt i konstitutionellt hänseende att det införs bestämmelser om skolors eller läroinrättnings möjligheter att utfärda bestämmelser till exempel om arrangemangen kring skolarbetet eller hur skolbyggnader och skolgårdar får användas. Att skolor och läroinrättningar har haft egna ordningsstadgar har enligt utskottet inte varit liktydigt med en delegering av lagstiftningsmakt i den mening som 80 § i grundlagen avser. Ordningsstadgarna har betraktats som generella förvaltningsbeslut med regional räckvidd.

I den föreslagna 34 § som gäller instruktion och arbetsordning regleras de ärenden om vilka ska bestämmas i instruktionen och arbetsordningen.

Bestämmelser om ordnandet av Försvarshögskolans undervisning, antagningen av studerande, bedömningen av studerande och vid behov också om andra ärenden som gäll-

er studier ska ingå i instruktionen som fastställs av kommandören för försvarsmakten.

I Försvarshögskolans arbetsordning ges närmare bestämmelser om förvaltning, organens uppgifter och behörighet. Arbetsordningen godkänns av rektorn.

Begränsningen en studieplats

Enligt 14 § 5 mom. i det första lagförslaget ska en studerande under samma läsår kunna ta emot endast en studieplats som leder till en högskoleexamen. Motsvarande bestämmelse ingår i universitetslagen.

Förslaget är av betydelse med tanke på 16 § i grundlagen som gäller kulturella rättigheter. I paragrafen i fråga tryggas lika tillgång på annan utbildning än grundläggande utbildning.

Den föreslagna bestämmelsen har formulerats med iakttagande av grundlagsutskottets tidigare ställningstagande. Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande om universitetslagen (GrUU 3/1997 rd) ansett att om en begränsning främjar tryggandet av andras studierätt och i förslaget har dimensionerats så att den är liten och gäller enbart ett läsår, kan förslaget på detta sätt bedömt behandlas i sedvanlig lagstiftningsordning.

Elevkår

Vid Försvarshögskolan ska finnas en elevkår, till vilken enligt 35 § de heltidsstuderande ska kunna höra. Elevkåren ska ha rätt att fastställa medlemsavgifter. Den föreslagna

bestämmelsen har beröringspunkter med den föreningsfrihet som har tryggats i grundlagen.

Medlemskap i elevkåren ska vara frivilligt och inte grunda sig på obligatoriskt medlemskap. Den föreslagna regleringen motsvarar därmed grundlagsutskottets ståndpunkt enligt vilken det är nödvändigt att finna andra metoder än sådana som bygger på obligatoriskt medlemskap och obligatorisk medlemsavgift för att ordna studentkårens villkor och trygga verksamheten (GrUU 74/2002 rd, s. 4/II).

Bemyndigande att utfärda förordning

Den föreslagna lagen innehåller flera bemyndiganden att utfärda förordning. Dessa omfattar dock inte sådana omständigheter som skulle gälla grunder för individens rättigheter eller skyldigheter på det sätt som nämns i 80 § 1 mom. i grundlagen.

Grundlagsutskottets utlåtande

Utgående från det som sägs ovan anser regeringen att den föreslagna lagen kan behandlas i sedvanlig lagstiftningsordning. Eftersom propositionen inneåller flera grundrättsfrågor som anknyter till studerandes rättigheter och skyldigheter, rekommenderas det att grundlagsutskottets utlåtande inhämtas över propositionen.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om Försvarshögskolan**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Ställning

Försvarshögskolan är en militärvetenskaplig högskola som hör till försvarsmakten.

Försvarshögskolan lyder under kommandören för försvarsmakten. Bestämmelser om huvudstabens behörighet i ärenden som gäller Försvarshögskolan ingår i denna lag och i lagen om försvarsmakten (551/2007).

Bestämmelser om Försvarshögskolans interna militäriska organisation finns i 30 § i lagen om försvarsmakten.

2 §

Uppgifter

Försvarshögskolan har till uppgift att främja militärvetenskaplig forskning och att meddela militärvetenskaplig undervisning som grundar sig på forskning och bästa praxis i branschen samt att fostra studerandena till att tjäna fosterlandet och mänskligheten. Försvarshögskolan leder den undervisning som ingår i kandidatexamen och magisterexamen i militärvetenskaperna och som ges vid militära inrättningar och vid Gräns- och sjöbevakningsskolan som hör till gränsbevakningsväsendet.

Försvarshögskolan ska fullgöra sina uppgifter i samverkan med det övriga samhället och främja forskningsresultatens genomslagskraft i samhället.

Försvarsgrenarna och gränsbevakningsväsendet styr de studier för militäryrket som krävs för en officerstjänst. Militäryrkesundervisning ges vid försvarsmaktens försvarsgrens-, vapenslags- och verksamhetsområdesskolor samt vid gränsbevakningsväsendets Gräns- och sjöbevakningsskola. Studier för militäryrket kan också ordnas vid Försvarshögskolan.

Huvudstaben fastställer de allmänna målen för Försvarshögskolans undervisning och sammanjämkar Försvarshögskolans undervisning med försvarsmaktens övriga utbildning.

3 §

Utvärdering

Försvarshögskolan ska utvärdera sin utbildning och forskning och deras genomslagskraft samt även delta i den externa utvärderingen av verksamheten.

Försvarshögskolan ska offentliggöra resultaten av den utvärdering som den har arrangerat.

2 kap.

Undervisning

4 §

Undervisningens öppenhet

Försvarshögskolans militärvetenskapliga undervisning är öppen, om inte något annat följer av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). Försvarshögskolans rektor kan dessutom begränsa möj-

ligheten att följa undervisningen i syfte att garantera tjänstgöringssäkerheten eller på grund av begränsade undervisningslokaler eller av annan grundad anledning.

5 §

Avgiftsfri undervisning

Den undervisning som leder till examen är avgiftsfri för de studerande.

I annan utbildning kan avgifter tas ut enligt de grunder om vilka föreskrivs i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

6 §

Examina

Vid Försvarshögskolan kan avläggas

- 1) kandidatexamen i militärvetenskaper, som är lägre högskoleexamen,
- 2) magisterexamen i militärvetenskaper, som är högre högskoleexamen,
- 3) generalstabsofficersexamen och doktorsexamen i militärvetenskaper, vilka är påbyggnadsexamina.

Närmare bestämmelser om målen för och omfattningen av de examina som kan avläggas vid Försvarshögskolan, om studiernas uppbyggnad samt om arrangerandet av undervisningen utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 §

Fortbildning och annan utbildning samt undervisning

Vid Försvarshögskolan kan ordnas militärvetenskaplig fortbildning och annan utbildning samt militäryrkesundervisning.

8 §

Undervisnings- och examensspråk

Undervisnings- och examensspråket är finska.

En studerande har rätt att i samband med antagningen och i prov använda antingen

finska eller svenska. Lärdomsprovet skrivs antingen på finska eller svenska.

Försvarshögskolan kan besluta att undervisning kan meddelas och lärdomsprov skrivas också på något annat språk.

3 kap.

Förvaltning och organisation

9 §

Organisation

Till Försvarshögskolan hör en stab, avdelningar, ämnesinstitutioner och andra enheter.

I fråga om indelningen av Försvarshögskolan i avdelningar, ämnesinstitutioner eller andra enheter bestäms närmare i Försvarshögskolans instruktion.

10 §

Rektor

Rektorn leder, styr och övervakar verksamheten vid Försvarshögskolan. Rektorn styr på det sätt som bestäms närmare i instruktionen också den undervisning som ingår i militärvetenskapliga examina och som sker någon annanstans än vid Försvarshögskolan.

De ärenden som hör till Försvarshögskolan avgörs av rektorn, om inget annat föreskrivs i denna eller någon annan lag. I arbetsordningen kan ett ärende som hör till rektorns behörighet ges en annan tjänsteman vid Försvarshögskolan för avgörande, om ärendet är av liten betydelse för Försvarshögskolan och gäller

1) personalförvaltning samt annan intern förvaltning,

2) avgivande av utlåtande eller utredning eller framläggande av förslag eller

3) interna föreskrifter och anvisningar, om inte behörigheten att meddela dem härrör från lag.

Rektorn har rätt att avgöra ett ärende som enligt instruktionen eller arbetsordningen ska avgöras av en annan tjänsteman.

11 §

Studiestödsnämnd

Försvärshögskolan har en studiestödsnämnd. Bestämmelser om tillsättandet av studiestödsnämnden, dess sammansättning och uppgifter finns i lagen om studiestöd (65/1994).

12 §

Kollegiala förvaltningsorgan

I Försvärshögskolan kan finnas beredande och rådgivande kollegiala förvaltningsorgan.

I fråga om sammansättningen av och uppgifterna för förvaltningsorganen bestäms i arbetsordningen.

13 §

Personal

Försvärshögskolans personal innehar tjänster vid försvarsmakten. I fråga om behörighetskraven för Försvärshögskolans tjänster föreskrivs särskilt.

4 kap.

Antagning av studerande

14 §

Antagning som studerande

En studerande antas för att avlägga kandidatexamen och magisterexamen i militärvetenskaper, någöndera av dessa eller påbyggnadsexamen. En studerande som antas för att bedriva studier som leder till officerstjänst ska utöver kandidatexamen eller magisterexamen i militärvetenskaper bedriva de militäryrkesstudier som avses i 2 § 3 mom.

Studerandena antas av Försvärshögskolan. Huvudstaben antar dock utländska studerande.

Huvudstaben beslutar närmare om grunderna för val av studerande.

Val av studerande ordnas med hjälp av urvals- och lämplighetsprov. I lämplighetspro-

vet deltar de som söker in för studier som krävs för officerstjänst. Försvärshögskolan beslutar om ordnandet av urvals- och lämplighetsprov. Om alla sökande inte kan antas till utbildningen på grund av att antalet studerande vid Försvärshögskolan har begränsats, ska enhetliga urvalskriterier tillämpas på sökandena.

En studerande kan under samma läsår ta emot endast en studieplats som leder till högskoleexamen.

15 §

Kompletterande studier för avläggande av magisterexamen i militärvetenskaper

Om en studerande som har valts för att avlägga magisterexamen i militärvetenskaper har avlagt lägre högskoleexamen någon annanstans än vid Försvärshögskolan kan av honom eller henne krävas kompletterande studier som ger de färdigheter som behövs i utbildningen.

16 §

Behörighet för studier som leder till högskoleexamen samt de tilläggskrav som ska ställas på studier som leder till officerstjänst

Behörig som studerande för militärvetenskapliga studier som leder till enbart lägre eller både lägre och högre högskoleexamen är en person som har avlagt finländsk studentexamen eller fått en utländsk utbildning som i landet i fråga ger behörighet för motsvarande högskolestudier eller som Försvärshögskolan konstaterar annars ha motsvarande kunskaper och färdigheter för studier.

Behörig som studerande för militärvetenskapliga studier som leder till enbart högre högskoleexamen är den som har avlagt lämplig lägre högskoleexamen eller lämplig utländsk examen som i landet i fråga ger behörighet för motsvarande högskolestudier eller som Försvärshögskolan konstaterar annars ha tillräckliga kunskaper och färdigheter för studier.

Av den som antas för studier som leder till en officerstjänst krävs dessutom att personen

1) är finsk medborgare,

2) har fått reservofficersutbildning innan studierna inleds,

3) till sitt hälsotillstånd och annars är lämplig när det gäller att på behörigt sätt fullgöra uppgifter som försvarsmakten eller gränsbevakningsväsendet har,

4) är högst 26 år, i fråga om en som ska utbildas till flygare dock högst 23 år.

Försvarshögskolans rektor kan av särskilda skäl bevilja undantag från kravet i 3 mom. 4 punkten.

17 §

Behörighet för studier som leder till påbyggnadsexamen

Behörig som studerande för studier som leder till generalstabsofficersexamen är den som har avlagt magisterexamen i militärvetenskaper vid Försvarshögskolan. Av särskilda skäl kan för avläggande av generalstabsofficersexamen godkännas en sökande som har avlagt lämplig högre högskoleexamen vid en annan högskola och som konstateras annars ha tillräckliga kunskaper och färdigheter för studierna.

Vid behov kan Försvarshögskolan ställa krav på förhandskunskaper för fortsatta studier och minimikrav i fråga om vitsorden i en högre högskoleexamen.

Behörig som studerande för studier som leder till doktorsexamen i militärvetenskaper är den som har avlagt generalstabsofficersexamen. Av särskilda skäl kan för avläggande av doktorsexamen i militärvetenskaper godkännas en sökande som har en lämplig högre högskoleexamen som har avlagts vid Försvarshögskolan eller en annan högskola.

18 §

Fastställande av antalet studerande

Kommendören för försvarsmakten fastställer årligen i försvarsmaktens verksamhetsplan antalet studerande som kan antas för att avlägga examen och för fortbildning. Staben för gränsbevakningsväsendet fastställer antalet studerande som antas för tjänstgöring vid gränsbevakningsväsendet.

19 §

Uppgifter om hälsotillstånd och säkerhetsutredning i fråga om en som ansöker om studierätt

Försvarshögskolan beslutar om de krav som avses i 16 § 3 mom. 3 punkten. Den som ansöker om att bli antagen som studerande ska på det sätt som Försvarshögskolan bestämmer lämna Försvarshögskolan de uppgifter om sitt hälsotillstånd som behövs för bedömning av om han eller hon kan antas som studerande. Om den drogtestning som ska göras vid Försvarshögskolan föreskrivs nedan i 30 §.

Försvarshögskolan begär en säkerhetsutredning enligt lagen om säkerhetsutredningar (177/2002) om dem som ansöker om att bli antagna som studerande.

5 kap.

De studerandes rättigheter och skyldigheter

20 §

De studerandes underhåll

Den som bedriver studier som leder till kandidatexamen i militärvetenskaper och militäryrkesstudier, vilka krävs för en officers-tjänst, får under studietiden inkvartering, måltider och kläder samt studie- och övningsmaterial kostnadsfritt. Genom förordning av försvarsministeriet kan föreskrivas närmare om hur de studerandes kostnadsfria underhåll ska genomföras.

21 §

Dagtraktamente

En studerande som bedriver studier som leder till kandidatexamen i militärvetenskaper och militäryrkesstudier, vilka krävs för en officerstjänst, kan få dagtraktamente som kostnadsersättning. Dagtraktamentet är minst 46 procent av gällande heldagtraktamente för statstjänstemän. Närmare bestämmelser om dagtraktamentets storlek och utbetalningsför-

farandet kan utfärdas genom förordning av försvarsministeriet.

22 §

Ersättning för tjänstgöringsförhållanden

En studerande som bedriver studier som leder till kandidatexamen i militärvetenskaper och militäryrkesstudier, vilka krävs för en officerstjänst, kan med anledning av krävande tjänstgöringsförhållanden betalas ett särskilt tillägg för fallskärmshopp, dyknings-tillägg eller flygtillägg. Närmare bestämmelser om storleken på de ersättningar som ska betalas med anledning av krävande tjänstgöringsförhållanden och om förfarandet för utbetalning utfärdas genom förordning av försvarsministeriet.

23 §

Ersättande av resekostnader

En studerande som bedriver studier som leder till kandidatexamen i militärvetenskaper och militäryrkesstudier, vilka krävs för en officerstjänst, har rätt att få minst två av staten bekostade resor mellan studieorten och hem- eller boningsorten i Finland för varje hel studiekalendermånad.

Resekostnaderna ersätts i enlighet med kostnaderna för det förmånligaste allmänna fortskaffningsmedlet. Resekostnader till och från utlandet ersätts endast om den studerande permanent bor utomlands. På motsvarande sätt ersätts resekostnaderna för de kommanderingsresor inom landet eller utomlands vilka ingår i examen.

Närmare bestämmelser om ersättning för resekostnader och om de förfaranden som sammanhänger med detta kan utfärdas genom förordning av försvarsministeriet.

24 §

Förmånernas skattefrihet

De förmåner som avses i 20–23 § är inte sådan skattepliktig inkomst som avses i inkomstskattelagen (1535/1992).

25 §

Studietid

De studerande vid Försvarshögskolan ska bedriva sina examens- och militäryrkesstudier inom den tid som bestäms i studieplanen.

26 §

Avbrott i studierna

Försvarshögskolan kan på ansökan av en studerande avbryta dennes studier för en viss tid på högst två år. Försvarshögskolan kan på eget initiativ avbryta en studerandes studier för en viss tid på högst ett år i sänder

- 1) på grund av långvarig sjukdom,
- 2) om den studerande inte kan bedriva sina studier på ett godtagbart sätt i enlighet med studieplanen,
- 3) för den tid den studerande är föremål för brottsundersökning, eller
- 4) av vägande skäl som kan jämföras med 1-3 punkten.

Försvarshögskolan beslutar i samband med att studeranden fortsätter sina studier om tillgodoräknande av kunskaper som han eller hon förvärvat tidigare. Den i 1 mom. avsedda tid då studierna är avbrutna räknas inte in i maximitiden för studierna.

27 §

Förlust av studierätt

En studerande förlorar sin studierätt, om han eller hon

- 1) i samband med ansökan om att bli antagen som studerande vid Försvarshögskolan har gett en sådan oriktig eller vilseledande uppgift eller hemlighållit en sådan omständighet om sig själv som kunde ha hindrat antagningen som studerande,

- 2) under studietiden har gjort sig skyldig till ett sådant brott som visar att han eller hon är olämplig för en officerstjänst inom försvarsmakten eller gränsbevakningsväsendet eller annars har betett sig på ett sätt som är olämpligt för en officer vid försvarsmakten eller vid gränsbevakningsväsendet; som sådant brott eller olämpligt beteende ska anses

i synnerhet en sådan gärning eller ett sådant beteende som är ägnat att äventyra förtroendet för att de uppgifter som försvarsmakten och gränsbevakningsväsendet har sköts hederligt, tillförlitligt och rättvist,

3) vägrar delta i det drogtest som avses i 30 § eller ger ett prov som visar missbruk av rusmedel,

4) upprepade gånger eller på ett väsentligt sätt försummar att delta i undervisningen,

5) upprepade gånger eller på ett väsentligt sätt har brutit mot Försvarshögskolans instruktion,

6) inte fortsätter sina studier sedan den tidsfrist som avses i 26 § har gått ut eller om det inte längre finns grunder för att fortsätta studierna, eller

7) inte har slutfört sina studier inom den maximitid som anges i undervisningsplanen och Försvarshögskolan inte av särskilda skäl beviljar den studerande tilläggstid för att slutföra studierna.

Bestämmelserna i 1 mom. 2 punkten tillämpas endast på en studerande som bedriver militärvetenskapliga studier och militäryrkesstudier vilka krävs för en officerstjänst. En förutsättning för att studierätten ska gå förlorad i sådana situationer som avses i 1 mom. 2, 4 och 5 punkten är att en påföljd som fastställts vid militärt disciplinförfarande eller dömts ut vid ett militärt rättegångsförfarande inte kan anses tillräcklig.

28 §

Förfarandet i ärenden som gäller avbrytande av studier eller förlust av studierätt

Beslut om avbrytande av studier och förlust av studierätt fattas av rektorn. Den studerande ska underrättas om orsaken till att studierna avbryts eller studierätten går förlorad.

Ett beslut som avses i 1 mom. kan genast verkställas trots att det har överklagats, om inte Försvarshögskolan eller förvaltningsdomstolen bestämmer något annat. Om ett beslut om förlust av studierätt upphävs, beslutar Försvarshögskolan huruvida den i samband med motsvarande studier senare godkänner de studier som den studerande fram till dess har bedrivit och de kunskaper som han eller hon har förvärvat.

29 §

Tjänstgöringsförbindelse

Den som har antagits för militärvetenskapliga studier och militäryrkesstudier, vilka krävs för en officerstjänst, liksom också den som innehar en tjänst vid försvarsmakten eller försvarsministeriet ska ge en skriftlig förbindelse om att han eller hon kommer att tjänstgöra i en mot utbildningen svarande tjänst vid försvarsministeriet, försvarsmakten eller gränsbevakningsväsendet i minst fyra år efter avlagd magisterexamen i militärvetenskaper och doktorsexamen i militärvetenskaper, i minst tre år efter avlagd kandidatexamen i militärvetenskaper och generalstabsofficersexamen samt sammanlagt minst 14 år efter det att utbildningen inleddes som elev i utbildning för militär tjänst vid studier till flygare och navigatör och i tjänst. I fråga om doktorsexamen och generalstabsofficersexamen gäller förbindelsen endast sådana studier som bedrivs med fulla löneförmåner. Närmare bestämmelser om de tjänstgöringstider som motsvarar skäliga kostnader för utbildningen utfärdas genom förordning av försvarsministeriet.

Om en person som avses i 1 mom. under den tid som avses i momentet säger upp sig eller blir uppsagd eller själv avbryter sina studier vid Försvarshögskolan eller studierna avbryts av någon av personen själv beroende annan orsak än sjukdom eller avsaknad av sjöfjärduglighet eller flygaregenskaper, ska han eller hon betala tillbaka till staten ett belopp som beror på examens art eller utbildningens innehåll och som uppgår till högst hälften av de kostnader som utbildningen åsamkat staten. Om den studerande avbryter sina studier eller om studierna avbryts, fattas beslutet om indrivning av kostnaderna av Försvarshögskolan. När någon säger upp sig från sin tjänst eller blir uppsagd fattas motsvarande beslut av truppförbandet. Närmare bestämmelser om hur ersättningen bestäms och drivs in utfärdas genom förordning av försvarsministeriet.

Ersättningen får drivas in utan dom eller beslut på det sätt som föreskrivs i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

Bestämmelser om tjänstgöringsförbindelse vid gränsbevakningsväsendet ingår i övrigt i lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning (577/2005).

30 §

Drogtestning

Den som ansöker om studierätt är skyldig att delta i ett drogtest som utförs av en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården och av laboratoriepersonal innan sökanden antas som studerande. En studerande är skyldig att på förordnande av Försvarshögskolan delta i drogtest också under studietiden eller praktik som anknyter till den, om det finns grundad anledning att misstänka att studeranden uppträder påverkad av rusmedel.

Uppgifter från drogtest betraktas som uppgifter om hälsotillstånd. En yrkesutbildad person inom hälsovården får skriftligen lämna Försvarshögskolan slutsatserna av drogtestet.

31 §

Behandlingen av de uppgifter som gäller hälsotillståndet för en studerande och en som ansöker om studierätt

Uppgifter som gäller hälsotillståndet för en studerande och de som ansöker om att bli antagna som studerande får vid Försvarshögskolan endast behandlas av dem som bereder eller fattar beslut om val av studerande, avbrytande av studier eller förlust av studierätt eller ger utlåtanden i saken. Försvarshögskolan ska förvara uppgifter om hälsotillstånd åtskilt från övriga personuppgifter. Uppgifter om hälsotillstånd ska avföras ur registret omedelbart när de i lag föreskrivna uppgifterna inte längre förutsätter att uppgifterna bevaras, dock senast ett år efter att de förts in i registret.

32 §

Användning av militärdräkt och uniform

En studerande som bedriver militärvetenskapliga studier och militäryrkesstudier vilka

krävs för en officerstjänst samt en studerande som tjänstgör i en militärtjänst vid försvarsmakten eller gränsbevakningsväsendet ska använda militärdräkt eller uniform vid deltagande i utbildningen.

Huvudstaben bestämmer närmare om militärdräkter och uniformer samt om användningen av militärdräkt. I fråga om den utbildning som ges vid gränsbevakningsväsendets Gräns- och sjöbevakningsskola bestämmer gränsbevakningsväsendet närmare om militärdräkter och uniformer samt om användningen av dem.

33 §

Ändringssökande

Den som har ansökt om att bli antagen som studerande vid Försvarshögskolan och inte har godkänts i det förfarande som avses i 14 § får skriftligen söka rättelse hos Försvarshögskolan i det beslut som har meddelats i ärendet inom 14 dagar från det att urvalsresultatet offentliggjorts. Urvalsresultatet får inte till följd av en begäran om rättelse ändras till nackdel för någon som antagits som studerande.

En studerande får också hos Försvarshögskolan begära rättelse av bedömningen av en studieprestation inom 14 dagar från den tidpunkt då studeranden hade möjlighet att ta del av bedömningsresultaten samt tillämpningen av bedömningskriterierna eller det beslut om studier som avses ovan.

I ett beslut som avses i 1 och 2 mom. och i vilket rättelse får begäras får ändring inte sökas genom besvär. I ett beslut som getts i ett rättelseförfarande får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen i enlighet med förvaltningsprocesslagen (586/1996). I ett beslut som getts vid ett rättelseförfarande som gäller bedömning av studieprestationer får ändring dock inte sökas genom besvär.

I andra beslut som avses i denna lag får ändring sökas genom besvär i enlighet med förvaltningsprocesslagen.

I ett beslut av förvaltningsdomstolen som gäller godkännande av en sökande som studerande eller förlust av studierätt eller avbrott i studierna får ändring inte sökas genom besvär.

6 kap.

Särskilda bestämmelser

34 §

Instruktion och arbetsordning

Utöver vad som föreskrivs i 9 § 2 mom. ingår bestämmelser om ordnandet av undervisningen vid Försvarshögskolan, om förfarandet för val av studerande, bedömning av studerande och vid behov också om andra studiefrågor i instruktionen som fastställs av kommendören för försvarsmakten. Om behörighet att i instruktionen utfärda närmare bestämmelser om styrningen av den militärvetenskapliga undervisning som meddelas någon annanstans än vid Försvarshögskolan föreskrivs i 10 § 1 mom.

I Försvarshögskolans arbetsordning utfärdas närmare bestämmelser om förvaltningen, organens uppgifter och behörighet. Arbetsordningen godkänns av rektorn.

35 §

Elevkår

Försvarshögskolan har en elevkår till vilken Försvarshögskolans heltidsstuderande kan höra. Elevkåren kan också godkänna andra studerande vid Försvarshögskolan som medlemmar.

Elevkåren har till uppgift att ordna val av studeranderepresentanter i Försvarshögskolans kollegiala organ som avses i 12 § 1 mom. samt delta i Försvarshögskolans övriga verksamhet.

Elevkåren ska dessutom vara en föreningslänk för sina medlemmar och främja deras samhälleliga, sociala, intellektuella och studierelaterade ambitioner och strävanden i anknytning till de studerandes roll i samhället.

Utgifterna för fullgörandet av elevkårens uppgifter betalas med intäkter av elevkårens egendom och dess verksamhet samt med medlemsavgifter som elevkåren har rätt att påföra medlemmarna.

Elevkåren vid Försvarshögskolan har självstyrelse. För elevkårens förvaltning finns fullmäktige och styrelse. Närmare bestäm-

melser om elevkårens förvaltning meddelas i elevkårens stadgar, vilka fastställs av Försvarshögskolans rektor.

I ett beslut som elevkåren har fattat med stöd av 2 mom. söks ändring på det sätt som föreskrivs i 33 § om ändringssökande i ett beslut av Försvarshögskolan.

På elevkårens verksamhet tillämpas vad som föreskrivs i föreningslagen (503/1989), om inget annat föranleds av denna lag.

36 §

Hörande av gränsbevakningsväsendet

Staben för gränsbevakningsväsendet ska höras innan beslut fattas i ett ärende om vilket föreskrivs i 4 och 5 kap. och som gäller val av eller rättigheter och skyldigheter för studerande som ska utbildas för tjänster vid gränsbevakningsväsendet eller studerande som innehar tjänster vid gränsbevakningsväsendet.

37 §

Erkännande av tidigare förvärvade kunskaper

En studerande har rätt att som en del av lärokursen för den examen som ska avläggas räkna sig till godo studier som han eller hon har bedrivit vid en annan inhemsk eller utländsk högskola eller en annan läroinrättning och som till målsättningen och det centrala innehållet är förenliga med undervisningsplanen och vilka inte har använts för en tidigare avlagd examen på samma nivå. Beslutet om att erkänna tidigare förvärvade kunskaper fattas av Försvarshögskolan.

Erkännandet av studieprestationer och andra tidigare förvärvade kunskaper söks hos Försvarshögskolan med en skriftlig ansökan. I samband med ansökan ska intyg över tidigare prestationer samt vid behov en redogörelse för innehållet i de bedrivna studierna läggas fram. Försvarshögskolan meddelar behövliga bestämmelser om hur man ansöker om att få tidigare genomförda studier och tidigare förvärvade kunskaper erkända.

7 kap.

Ikraftträdande

38 §

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Denna lag träder i kraft den 20 .

En studerande kan antas för att avlägga kandidatexamen i militärvetenskaper som avses i 14 § 1 mom. och som inte leder till officerstjänst, för första gången sedan tre år förflutit från denna lags ikraftträdande.

En studerande som före denna lags ikraftträdande har inlett studier som leder till examen vid Försvarshögskolan fortsätter sina studier enligt de bestämmelser som gäller vid lagens ikraftträdande. Den studerande övergår dock till att studera enligt denna lag, om han eller hon inte senast den 1 juli 2009 har avlagt examen enligt de bestämmelser som gäller vid lagens ikraftträdande. Försvars-

högskolan bestämmer om de arrangemang som hänförs till övergången.

Till dess elevkårens fullmäktige och styrelse som avses i 35 § 5 mom. har valts, dock högst till och med den 31 december 2010, sköts elevkårens förvaltning av de organ som valts för skötsel av studerandeföreningarnas förvaltning.

Till dess elevkårens stadgar har fastställts iakttas i elevkåren i tillämpliga delar studerandeföreningarnas stadgar.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

39 §

Bestämmelse om upphävande

Genom denna lag upphävs 10 a och 10 b § i lagen av den 31 maj 1974 om försvarsmakten (402/1974) sådana de lyder i lag 452/2001.

2.

Lag

om ändring av 3 § i lagen om studiestöd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 21 januari 1994 om studiestöd (65/1994) 3 § 4 punkten, sådan den lyder i lag 408/2005, som följer:

3 §

Definitioner

högskolan (/), och de yrkeshögskolor som
 avses i yrkeshögskolelagen (351/2003),

I denna lag avses med

4) högskola de universitet som avses i universitetslagen (645/1997), Försvarshögskolan, om vilka föreskrivs i lagen om Försvars-

Denna lag träder i kraft den 20 .
 Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

3.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om den tjänstebehörighet som högskolestudier utomlands medför

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 11 juli 1986 om den tjänstebehörighet som högskolestudier utomlands
medför (531/1986) 2 § 3 mom., sådant det lyder i lag 1024/2000, som följer:

2 §

(205/2000) tillämpas på behörighetsvillkoren
och grunderna för utnämning.

Offentlig tjänst och befattning

Denna lag gäller inte sådana tjänster i fråga
om vilka lagen om utnämning av domare

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 23 maj 2008

Republikens President

TARJA HALONEN

Försvarsminister *Jyri Häkämies*

*Bilaga
Parallelltext*

2.

Lag

om ändring av 3 § i lagen om studiestöd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 21 januari 1994 om studiestöd (65/1994) 3 § 4 punkten, sådan den lyder i lag 408/2005, som följer:

Gällande lydelse

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

4) högskola de universitet som avses i universitetslagen (645/1997) och de yrkeshögskolor som avses i yrkeshögskolelagen (351/2003),

Föreslagen lydelse

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

4) högskola de universitet som avses i universitetslagen (645/1997), *Försvvarshögskolan som avses i lagen om Försvvarshögskolan (/)* och de yrkeshögskolor som avses i yrkeshögskolelagen (351/2003),

*Denna lag träder i kraft den 20 .
Åtgärder som verkställigheten av lagen förtutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.*

3.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om den tjänstebehörighet som högskolestudier utomlands medför

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 11 juli 1986 om den tjänstebehörighet som högskolestudier utomlands medför (531/1986) 2 § 3 mom., sådant det lyder i lag 1024/2000, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

2 §

Offentlig tjänst och befattning

Offentlig tjänst och befattning

Denna lag gäller inte sådana tjänster i fråga om vilka lagen om utnämning av domare (205/2000) tillämpas på behörighetsvillkoren och grunderna för utnämning *och inte heller militära tjänster*.

Denna lag gäller inte sådana tjänster i fråga om vilka lagen om utnämning av domare (205/2000) tillämpas på behörighetsvillkoren och grunderna för utnämning.

Denna lag träder i kraft den 20 .

*Bilaga
Förordningsutkast*

Statsrådets förordning

om Försvarshögskolan

Given i Helsingfors den 2008

I enlighet med statsrådets beslut, fattat på föredragning från försvarsministeriet, föreskrivs med stöd av 6 § 2 mom. i lagen av den 200 om Försvarshögskolan:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Ordlandet av studier

Undervisning som leder till kandidatexamen och magisterexamen i militärvetenskaper kan ordnas på basis av läroämnena eller i form av utbildningsprogram. Militärvetenskaplig undervisning som leder till examina grundar sig på forskning samt yrkespraxis inom området.

2 §

Dimensionering av studierna

Grunden för dimensionering av studierna är en studiepoäng. Studiekurserna poängsätts enligt den arbetsmängd de kräver. Den arbetsinsats på 1 600 timmar som i genomsnitt krävs för studierna under ett läsår motsvarar 60 studiepoäng.

3 §

Språkkunskaper

En studerande ska i de studier som ingår i den kandidatexamen eller magisterexamen i militärvetenskaper som krävs för en officers-tjänst eller på annat sätt visa sig har förvärvat sådana språkkunskaper som avses i statsrådets förordning om behörighetsvillkor som gäller officerares kunskaper i finska och svenska (9/2004).

På övriga språkkunskaper tillämpas bestämmelserna om krav på språkkunskaper i statsrådets förordning om universitetsexamina (794/2004).

2 kap.

Kandidatexamen i militärvetenskaper och magisterexamen i militärvetenskaper

4 §

Målen med kandidatexamen i militärvetenskaper

Den utbildning som leder till kandidatexamen i militärvetenskaper ska ge den studerande

1) kännedom om grunderna i de huvud- och biämnen eller med dem jämförbara helheter som ingår i examen samt förutsättningar att följa utvecklingen på området,

2) förmåga till vetenskapligt tänkande och ett vetenskapligt arbetssätt,

3) förutsättningar för den utbildning som leder till högre högskoleexamen och för kontinuerligt lärande,

4) förutsättningar att tillämpa de inhämtade kunskaperna i arbetslivet,

5) tillräckliga kommunikativa färdigheter och språkkunskaper.

5 §

Innehållet i kandidatexamen i militärvetenskaper

I de studier som leder till kandidatexamen i militärvetenskaper kan ingå

- 1) grund- och ämnesstudier,
- 2) mångvetenskapliga studiehelheter,
- 3) studier i språk och kommunikation,
- 4) andra studier,
- 5) praktik som utvecklar sakkunskapen.

För kandidatexamen i militärvetenskaper ska studeranden fullgöra minst grund- och ämnesstudierna i huvudämnet eller i en helhet som jämföras med huvudämnet samt studier i språk och kommunikation. Ämnesstudierna i huvudämnet för examen eller i en helhet som jämföras med huvudämnet omfattar ett lärdomsprov på minst sex och högst tio studiepoäng.

Studeranden ska visa att han eller hon har uppnått de mål som uppställts för examen, studierna och lärdomsprovet samt förvärvat de språkkunskaper som avses i 3 §. Studeranden ska avlägga ett skriftligt mognadsprov som utvisar förtrogenhet med ämnesområdet för lärdomsprovet samt kunskaper i finska eller svenska.

6 §

Omfattningen av kandidatexamen i militärvetenskaper

Omfattningen av de studier som krävs för kandidatexamen i militärvetenskaper är 180 studiepoäng. Försvarshögskolan ska ordna utbildningen så att en heltidsstuderande kan avlägga examen på tre läsår.

Grundstudierna i ett läroämne eller i en helhet som jämföras med ett läroämne omfattar minst 25 studiepoäng. Ämnesstudierna i ett läroämne eller i en helhet som jämföras med ett läroämne omfattar tillsammans med grundstudierna minst 60 studiepoäng.

7 §

Målen för magisterexamen i militärvetenskaper

Målet för den utbildning som leder till magisterexamen i militärvetenskaper är att ge studeranden

- 1) goda kunskaper i huvudämnet eller i en helhet som jämföras med huvudämnet samt kännedom om grunderna i biämnena,

- 2) förmåga att tillämpa vetenskaplig kunskap och vetenskapliga metoder,

- 3) förutsättningar att vara verksam i arbetslivet som sakkunnig inom sitt område och så att området utvecklas,

- 4) färdigheter för vetenskaplig påbyggnadsutbildning,

- 5) goda kommunikativa färdigheter och språkkunskaper.

8 §

Innehållet i magisterexamen i militärvetenskaper

I de studier som leder till magisterexamen i militärvetenskaper kan ingå

- 1) grund- och ämnesstudier samt fördjupade studier,

- 2) studier i språk och kommunikation,

- 3) mångvetenskapliga studiehelheter,

- 4) andra studier,

- 5) praktik som fördjupar sakkunskapen.

För magisterexamen i militärvetenskaper ska studeranden fullgöra minst de fördjupade studierna i huvudämnet eller i en helhet som jämföras med huvudämnet samt övervakad praktik som ingår i examen. Studeranden ska också fullgöra tillräckliga biämnesstudier, om dessa inte fullgjorts inom den utbildning som leder till lägre högskoleexamen. De fördjupade studierna i huvudämnet för examen eller i en helhet som jämföras med huvudämnet innehåller ett lärdomsprov på minst 20 och högst 40 studiepoäng.

Studeranden ska visa att han eller hon har uppnått de mål som uppställts för examen, studierna och lärdomsprovet samt förvärvat de språkkunskaper som avses i 3 §. Studeranden ska avlägga ett skriftligt mognadsprov som utvisar förtrogenhet med ämnesområdet för lärdomsprovet samt kunskaper i finska eller svenska.

En studerande behöver inte visa kunskaper i finska eller svenska i ett mognadsprov för högre högskoleexamen, om denna avläggs på samma språk, och om han eller hon har visat språkkunskaperna i ett mognadsprov för lägre högskoleexamen.

9 §

Omfattningen av magisterexamen i militärvetenskaper

Omfattningen av de studier som krävs för magisterexamen i militärvetenskaper är 120 studiepoäng. Försvarshögskolan ska ordna utbildningen så att en heltidsstuderande kan avlägga examen på två läsår.

För grundstudier och ämnesstudier gäller den minimiomfattning som avses i 6 § 2 mom. De fördjupade studierna omfattar minst 60 studiepoäng i utbildningsprogrammet.

10 §

Vaktstyrmans utbildning och flygtjänstuppgifter

Den som studerar vid flottlinjen ska fullgöra vaktstyrmans utbildning och den utbildning som krävs enligt förordningen om fartygsbemanning, besättningens behörighet och vakthållning (1256/1997) och den utbildning som Marinstaben kräver för förverkligande av en säker sjöfart.

Av den som utbildas till officer för flygtjänstuppgifter fordras dessutom det som bestäms i förordningen om militär luftfart (387/1996). Studeranden ska genomgå den av Flygstaben fastställda utbildningen för förverkligande av en säker luftfart.

3 kap.

Militärvetenskaplig påbyggnadsutbildning

11 §

Målen för den militärvetenskapliga påbyggnadsutbildningen

Målen för den militärvetenskapliga påbyggnadsutbildningen är att studeranden

1) grundligt gör sig förtrogen med sitt eget forskningsområde och dess samhälleliga betydelse samt uppnår förmåga att inom detta forskningsområde självständigt och kritiskt

tillämpa vetenskapliga forskningsmetoder och skapa ny vetenskaplig kunskap,

2) gör sig förtrogen med utvecklingen, grundproblemen och forskningsmetoderna inom det egna området,

3) förvärvar en sådan kännedom om allmän vetenskapsteori och om andra vetenskapsområden anslutna till det egna forskningsområdet som gör det möjligt att följa utvecklingen inom dem.

12 §

Innehållet i och omfattningen av generalstabsofficersexamen

Generalstabsofficersexamen planeras och ordnas så att studerandena förvärvar den kunskap och förmåga som krävs för de högsta officersuppgifterna samt forskarfärdighet.

Generalstabsofficersexamen består av studier vid stabsofficerskursen och generalstabsofficerskursen.

Generalstabsofficersexamen omfattar systematisk fördjupning i specialområdet både teoretiskt och praktiskt, en avhandling inom specialområdet och handledd arbetserfarenhet inom specialområdet. Examens omfattning är minst 140 studiepoäng.

13 §

Innehållet i doktorsexamen i militärvetenskaper

En studerande som antagits till påbyggnadsutbildning för avläggande av doktorsexamen i militärvetenskaper ska

1) fullfölja studierna inom påbyggnadsutbildningen,

2) visa prov på självständigt och kritiskt tänkande inom sitt forskningsområde, samt

3) avfatta en doktorsavhandling och offentligt försvara den.

Som doktorsavhandling kan även godkännas flera vetenskapliga publikationer eller manuskript som godkänts för publicering och ett sammandrag av dessa, i vilket forskningens mål, metoder och resultat framställs, eller ett annat motsvarande arbete som uppfyller vetenskapliga kriterier. Till publikationerna kan även höra sampublikationer, om dispu-

tandens självständiga andel i dem kan påvisas.

14 §

Generalstabsofficers grad

En officer som har avlagt generalstabsofficersexamen har generalstabsofficers grad.

4 kap.

Särskilda bestämmelser

15 §

Militärvetenskaplig och annan kompletterande utbildning

Försvarshögskolan kan med de förutsättningar om vilka föreskrivs i instruktionen anta en person som avlagt officersexamen före år 1995 som studerande för att komplettera sin examen till en högre högskoleexamen i enlighet med denna förordning. Studeranden kan räkna sig till godo sina studieprestationer som ingår i en före år 1995 avlagd officersexamen och genomgången påbyggnadsutbildning på det sätt som fastställs i instruktionen.

Vid Försvarshögskolan ordnas också kompletterande utbildningskurser inom försvarsmaktens personalsektor, vilka är avsedda för personal som tjänstgör inom försvarsförvaltningen.

16 §

Lärare och övrig personal

Vid Försvarshögskolan kan finnas

- 1) professorer,
- 2) ordinarie lärare och timlärare,
- 3) docenter,
- 4) specialforskare och forskare,
- 5) lektorer,
- 6) annan personal.

I fråga om behörighetsvillkoren för och utnämning av docenter bestäms i instruktionen.

17 §

Examensbetyg

Försvarshögskolan ger studeranden ett examensbetyg över den examen som han eller hon har avlagt och av vilket ska framgå

- 1) examenstitel och utbildningsområde,
- 2) examens huvudämne eller en med det jämförbar helhet eller utbildningsprogram,
- 3) specialiseringsutbildning som eventuellt ingår i examen och dess specialområde,
- 4) det centrala innehållet i examen,
- 5) studerandens visade språkkunskaper; när språkkunskaper anges ska 19 § i statsrådets förordning om bedömning av kunskaper i finska och svenska inom statsförvaltningen (481/2003) beaktas.

På det betyg som Försvarshögskolan ger över en examen som avlagts som påbyggnadsutbildning tillämpas vad som bestäms i 1 mom. 1–4 punkten.

Försvarshögskolan ger även under studiernas gång på begäran ett intyg till studeranden över genomförda studier.

Till den som har avlagt examen eller genomfört studier vid Försvarshögskolan ger Försvarshögskolan en sådan bilaga till examensbetyget eller intyget som är avsedd särskilt för internationellt bruk. I bilagan ges tillräckliga uppgifter om Försvarshögskolan, de studier eller studieprestationer som avses i examensbetyget eller intyget samt nivån på dem och deras ställning i utbildningssystemet.

18 §

Yrkesundervisning inom gränssäkerhetssektorn

Officerare vid gränsbevakningsväsendet ges den yrkeundervisning inom gränssäkerhetssektorn som krävs för de rättigheter och den behörighet som hör till en officerstjänst vid Gränsbevakningsväsendet vid gräns- och sjöbevakningsskolan som hör till Gränsbevakningsväsendet.

19 §

Ikraftträdande

Åtgärder som verkställigheten av förordningen förutsätter får vidtas innan förordningen träder i kraft.

Denna förordning träder i kraft den januari 20 .

Helsingfors den 20

Försvarsminister

Föredragande